

HISTORISCHE KRING EEMNES

maart 2011 jaargang 33, nr. 1

verschijnt viermaal per jaar

DOEL VAN DE VERENIGING IS:

Bevordering van de kennis van - en de belangstelling voor de geschiedenis in algemene zin en de geschiedenis van Eemnes, met aansluitend gebied, in het bijzonder.

BESTUUR

Voorzitter:

H.A. van Hees, Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes, 035-5389849

Secretaris:

J.J. Groeneveld, Zilverchoon 37,
3755 TH Eemnes, 035-5381609

Penningmeester:

J. Frantsen, 035-5310442
HKE-Girorekening nr. 2080362
HKE-Rabobank nr. 315911425

Leden:

R.T. van der Schaaf, 035-5386094
J.J. Smids, 035-5387572
J.J. van Wijk, 035-5314689

LEDENADMINISTRATIE

G.A.M. van Wijk-Blom, 035-5314689,
Raadhuislaan 39, 3755 HA Eemnes.

Lidmaatschap leden € 14,- p.j.,
incl. kwartaalblad, excl. verzendkosten.

Vrienden HKE minimaal € 15,- p.j.

Opzegging schriftelijk voor 1 december.

Losse nummers € 4,- excl. verzendkosten

INTERNET HKE-ACTUEEL

www.historischekringeemnes.nl
info@historischekringeemnes.nl

KWARTAALBLAD

Redactieadres/advertenties

Graanoogst 3, 3755 HN Eemnes,
035-5387572, jjsmids@casema.nl

Eindredacteur:

Joop Smids

Opmaak:

Hans van Gelder

Druk:

Graficient Printmedia – Almere

WERKGROEPEN

Bouwingsgeschiedenis:

R.T. v.d. Schaaf, 035-5386094

Beeld en Geluid:

J. Frantsen, 035-5310442

Beheer archief en voorwerpen:

J.J. Groeneveld, 035-5381609
J.J. Smids, 035-5387572

Bibliografie:

P. Kaarsgaren, 035-5386676

Foto's:

P. Scholte, 035-5387269

Genealogie:

H.A. van Hees, 035-5389849

Interviews:

H.A. van Hees, 035-5389849

Tentoonstelling:

J.J. Smids, 035-5387572

Website:

W.A.M. de Witte, 035-5388130

© 2011 Historische Kring Eemnes. Alle rechten voorbehouden. Het geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen is slechts toegestaan na toestemming van de redactie. De uitgever heeft er naar gestreefd de rechten van illustraties volgens wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen nog bepaalde rechten te kunnen doen gelden, wordt verzocht zich te wenden tot de uitgever: info@historischekringeemnes.nl. Auteurs die in dit tijdschrift publiceren geven daarmee onvoorwaardelijk toestemming tot het in digitale vorm opnemen in openbare databases.

Inhoud

Oudheikamer	3
In Memoriam Foeke de Wolf	4
Historie van de Ocrietfabriek - deel 2 (<i>Rom van der Schaaf</i>)	5
De dracht van Maria Kuijer (<i>Henk van Hees</i>)	19
Foto's Vermandel op Jaarvergadering	26
Wat de Eemnesser familie Pen te maken heeft met 'De heren van de thee' en Multatuli (<i>Henk van Hees</i>)	29
Wie kent ze?	45
Afscheid Bep de Boer van Werkgroep Genealogie	46
Pater Emidius Hilhorst op de scheurkalender	48
Herinnering aan Foeke de Wolf	50
Het juweel van Soest	52
Nieuwe boeken in de bibliotheek	53
Gezocht: foto's van EMREC	55
Inleveren kopij voor het volgend nummer	56

Van de redactie

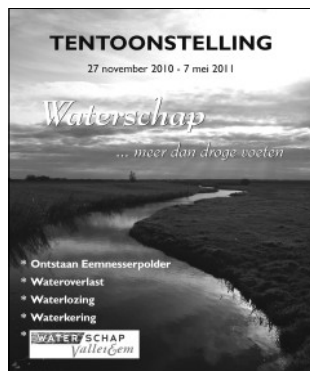
Voor u ligt het eerste nummer van het kwartaalboekje van de HKE voor 2011. De lay-out van het binnenwerk heeft een nieuwe opzet gekregen. De indeling waarbij op de ene pagina een plaatje boven en op de andere pagina een plaatje onder staat en dat in een eindeloze herhaling, gaf een wat rommelige en weinig spannende opmaak. De afbeeldingen en de tekst beginnen nu op een gelijke hoogte, terwijl de titels van de artikelen en bijschriften van de afbeeldingen boven in de vrije ruimte staan. Ook de letterkeuze hebben wij aangepast aan de wat strakkere opmaak. Wij hopen dat u de nieuwe opzet kunt waarderen, al zal het in het begin even wennen zijn. De inhoud blijft zoals het was — wetenswaardig en informatief.

Tot 14 mei kunt u nog de tentoonstelling over het Waterschap bekijken. U kunt dan zien hoe deze organisatie ervoor zorgt dat wij droge voeten houden. We zijn van plan om na deze expositie een tentoonstelling te organiseren, die oude ansichten van Eemnes laat zien. Over ansichtkaarten gesproken, weet u dat met het verdwijnen van boekhandel Appelboom er bijna geen ansichtkaart met afbeeldingen van Eemnes meer te koop zijn in de winkels? Geen nood, bij de HKE hebben we een behoorlijk assortiment in bezit gekregen waaruit u een keuze kunt komen maken.

Tot slot: op donderdag 24 maart a.s. hopen wij u te ontmoeten op onze Jaarvergadering.

Joop Smids

Tentoonstellingen Oudheidkamer

t/m 14 mei:
WATERSCHAP...
MEER DAN DROGE VOETEN.

vanaf 28 mei:
OUDE ANSICHTKAARTEN -
GROETEN UIT EEMNES.

Oudheidkamer Eemnes
Raadhuislaan 2a
Telefoon 035 - 5382375

Geopend:
zaterdag van 14.00 - 16.00 uur
Toegang gratis

Foeke de Wolf

22-10-1937

6-12-2010

Dinsdag 14 december 2010

12.45 uur

Dikke Torentje Eemnes-Binnen

Het weer is grijs

Twee bestuursleden van de HKE

bespelen de klokkentouwen

en de eeuwenoude klokken

strooien hun klanken over de omgeving.

Nog eenmaal is Foeke de Wolf daar!

FOEKE

Die veel van deze klokken hield,

stimulator en deskundige bij de restauratie

zodat de klokken nu weer

een eeuwenlange toekomst hebben

voor ons en voor Eemnes

dankzij Foeke

dank je Foeke!

Hoe snel ging het: de melding dat Foeke in het ziekenhuis lag, werd te gauw gevolgd door het bericht van zijn overlijden. We werden stil! Terwijl de klokken van Eemnes bij zijn afscheid luidden, realiseerden we ons dat we een uniek mens verloren hadden: Foeke, de grote man als het ging om beiaard en klok! Hij heeft bijzondere bijdragen geleverd aan de Historische Kring Eemnes.

Bestuur en leden van de Historische Kring Eemnes wensen zijn vrouw Marjolein en zijn zonen Jurre en Hijko alle sterkte toe, die ze in deze moeilijke periode nodig hebben.

Namens bestuur en leden

Henk van Hees, voorzitter

Historie van de Ocrietfabriek - deel 2

ROM VAN DER SCHAAF, in samenwerking met MATHIJS WITTE

Dit is een vervolg op de publicatie in HKE-kwartaalblad december 2010. Daarin werd de nadruk gelegd op de oprichting in 1940 en periode van bloei, toen dit bedrijf te Eembrugge ± 450 medewerkers had. Daarna ontwikkelde men andere producten en men schakelde over op een nieuwe techniek. Er was ook succes met de export, maar na jaren van bloei werd het concurreren steeds moeilijker. Dit deel 2 begint met herinneringen van of over een aantal belangrijke medewerkers. Het geeft vervolgens aandacht aan de vernieuwingen in de jaren 60 en 70, de veranderingen vanaf ± 1970 en tenslotte de sluiting in 2008, nadat het bedrijf bijna 70 jaar had bestaan.

OUD-MEDEWERKERS

Deel 1 eindigde met een alinea over directeur J. van der Eerde. Hij was belangrijk voor het succes, dat is behaald met ondersteuning van zeer gemotiveerde medewerkers. Van een klein aantal van hen volgt hier een indruk van hun beleving van het bedrijf. Die indruk werd verkregen door een gesprek met henzelf of met nazaten.

Evert Kuijer (1907-1973) uit Eemnes. Bij Ocriet van 1940 tot 1970. Dochter Alie van den Berg-Kuijer (geb. 1933) vertelde over hem.

Hij heeft er met veel plezier gewerkt. Zijn werk was alles voor hem. Vervoer naar de fabriek was eerst per fiets, toen per Solex en later met een Daf. Evert werkte altijd bij de productie van Ocrietproducten, zoals aanrechten en Lavet. Eerst jaren als gewone arbeider, waarbij veel slijpwerk werd gedaan; later als baas productie en bedrijfsleider. Het was werk in ploegendienst. Omstreeks 1970 moest hij stoppen, wegens "stoflongen". Hij was toen bij het lopen al snel moe. Na het einde van zijn dienstverband ging hij nog wel naar de fabriek om oud-collega's te spreken.

Evert Kuijer, medewerker van het eerste uur, heeft er altijd met veel plezier gewerkt. Mogelijk demonstreert hij hier in 1952, na gereed komen van de silo, hoe grind en zand in bakken op wagentjes naar de triltafels ging.

Transportbedrijf Koops uit Bunschoten bracht jaren lang de Ocrietproducten naar allerlei plaatsen in Nederland en veel landen in Europa. Waarschijnlijk is deze foto van 1956 (archief Arie ter Beek).

Geert Blaauw (geb. 1930 in Beerta); nu wonend te Baarn. Bij Ocriet van 1948 tot 1990.

Gevraagd naar zijn functies, noemde hij zich *Manusje van alles*. Zijn eerste jaren werkte hij achtereenvolgens bij de betonmolen, de granietsmolen en in de trappenfabriek. Vanaf ± 1957 in de buitendienst. Voor het geven van technische aanwijzingen, reparaties en demonstratieprojecten heeft hij in de buitendienst met bijna alle producten van Ocriet te maken gehad. Vaak was daarbij kunst-en-vliegwerk nodig en lange werkdagen, wat de leiding zeer waardeerde. Dat was niet alleen in Nederland, maar ook in Duitsland, Zweden, Frankrijk en Moskou. Om op de hoogte te zijn van nieuwe producten nam hij zo nu en dan een kijkje in het laboratorium. Dat viel op bij Van der Eerde, die eens zei: *Daar heb je de nieuwsgierige weer*.

Rijk Hop (geb. 1932) uit Bunschoten / Spakenburg. Bij Ocriet van 1949 tot 1991. Na enkele baantjes in Bunschoten en Huizen, benaderde hij Ocriet en sprak bedrijfsleider Wiemer. Die zei: *Als je je vanavond bij de dokter in Baarn laat keuren,*

Lunchtijd in 1954 in de toen net geopende nieuwe kantine. De omstandigheden van de medewerkers waren eenvoudig, maar de kameraadschap tussen collega's was groot.

kan je morgen beginnen. Hij begon inderdaad de volgende dag en bleef er 42 jaar. Na een start als medewerker expeditie en medewerker magazijn, kreeg hij in het bedrijf veel verschillende functies. Tamelijk lang was hij voorman voor de productie van Ocron aanrechten. Maar hij is ook stoker geweest en werkte een tijdje bij de productie van Luxocron wastafels. De leukste periode was chef expeditie. Ook heeft hij heel goede herinneringen aan zijn werk voor de organisatie van personeelsuitstapjes en Sinterklaasmiddagen van Ocrita. Rijk heeft veel kritiek op de gang van zaken vanaf $\pm$ 1980. Begin jaren tachtig zei hij eens tegen de directie: *Ik heb op dit moment één ambitie en dat is zo snel mogelijk in de VUT te gaan. Jul-lie bekijken het dan maar.* Iets later was hij als voorzitter ondernemingsraad betrokken bij moeilijke veranderingen.

Jan W. Kranendonk (1929-1991) woonde te Baarn. Bij Ocriet van 1954 tot $\pm$ 1964. Zijn zoon Gijs vertelde over hem.

Hoewel Kranendonk relatief kort bij Ocriet heeft gewerkt, herinnert zoon Gijs (geb. 1957) zich nog heel wat. Kranendonk was zoiets als technisch bedrijfsleider.

Drie van zijn belangrijkste activiteiten waren heel bijzonder in de historie van de fabriek: de wegomlegging voor de uitbreiding in 1955, de studie en beproeving van AKMON-blokken voor Nederlandse zeeweringen ($\pm$ 1961) en de ontwikkeling en installatie van Rollcurling (tot $\pm$ 1964 o.a. in Engeland en Frankrijk). Tot 1958 woonde het gezin Kranendonk op de woonboot naast de fabriek. In de winter verkocht moeder uit het raam erwtensop aan de schaatsters. Op de loopplank moest je eerst tweemaal stampen om de ratten weg te laten springen.

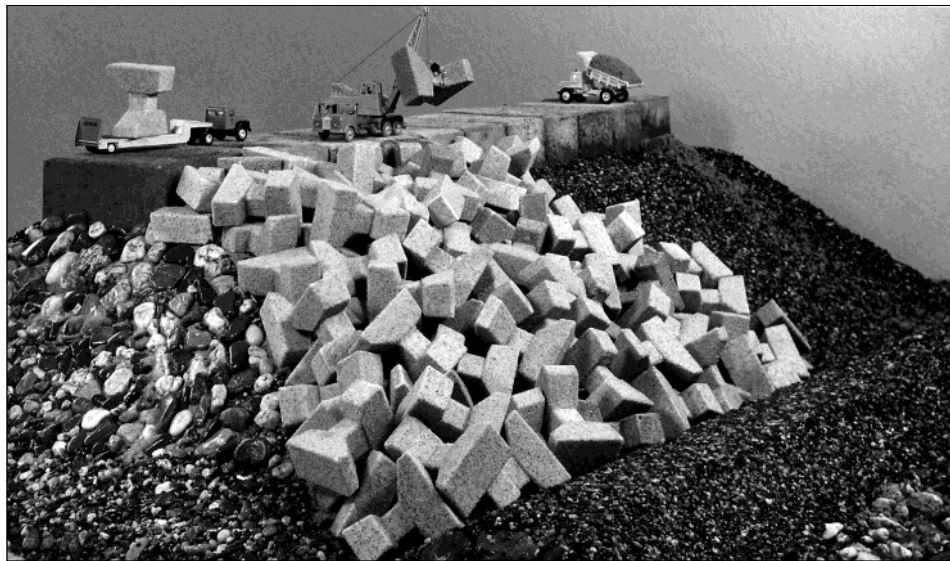
Elis Rijn (geb. 1940 in Amersfoort) wonend te Baarn. Bij Ocriet van 1958 tot 1998. Begonnen bij de loonadministratie, is hij de volle 40 jaar in de administratieve sector blijven werken. Vanaf $\pm$ 1980 was hij ook chef van de computerafdeling. Met trots vertelde hij over de fabriek, waarbij hij een periode van geweldige groei heeft meegemaakt. Bijzondere herinneringen zijn: 1) de overstromingen in de fabriek door abnormaal hoge waterstand van de Eem (o.a. 1959), 2) bij alarm van de Ocraatinstallatie vluchten door een rond raam als nooduitgang van het kantoor, 3) met bescherming geld voor de weekloners halen bij de bank in Baarn.

Jan Kuijer (geb. 1944 in Eemnes); nu wonend te Hooglanderveen. Bij Ocriet van $\pm$ 1961 tot $\pm$ 1967.

Aangestoken door het enthousiasme van vader Evert kwam hij bij Ocriet en werkte bij de loonadministratie van de weekloners. Een bijzondere herinnering is de winter van 1963. Door de langdurige vorst en grote hoeveelheid sneeuw lag de bouw lange tijd stil, waardoor er maanden lang geen afvoer van producten was. Omdat de productie bij Ocriet door ging, kwam er een te grote voorraad producten te staan. Jan heeft er prettig gewerkt. Toch verliet hij het bedrijf tamelijk snel, omdat hij ging trouwen en in Soest een woning kon krijgen, als hij daar ging werken bij de Rabobank.

Gerrit Vermeer (geb. 1939) wonend te Bunschoten / Spakenburg. Bij Ocriet van 1963 tot 1999; bij velen bekend als Gerrit Bolletje. Zijn aanvankelijke werk bij het Havenbedrijf te Amsterdam paste niet bij de opstelling in het eerste elftal van IJsselmeervogels, omdat hij bij het Havenbedrijf dikwijls op zaterdag moest werken. Bij Ocriet werkte hij eerst ongeveer 3 jaar als controleur van de eindproducten en vervolgens ongeveer 3 jaar bij de $\pm$ 1966 begonnen Ocron productie. Aan het einde van een werkdag in 1969 stapte directeur Van der Eerde op Vermeer af en bood hem de functie chef expeditie aan. Hij zei: *Praat maar nergens over en dan begin je daar na de vakantie*. Die functie hield hij tot 1995; een lange periode met een grote verandering in de soort producten.

Met speelgoed auto's en modelblokjes demonstreerde de Ocrietfabriek in 1961 aan Rijkswaterstaat de toepassing van AKMON-blokken van Ocriet voor zeeweringen. Helaas een mislukt project.

Hans (J.A.M.) Tijhuis (1947-2007) woonde vanaf 1972 in Eemnes. Bij Ocriet van 1963 tot 2006.

Als 15-jarige begon hij op de afdeling Verkoop-Binnen met de orderverwerking voor Lavets. Hij maakte in de verkoop geleidelijk promotie en werd $\pm$ 2000 adjunct-directeur. Het bedrijf betekende veel in zijn leven. Bij beurzen in binnen- en buitenland had hij de eindverantwoordelijkheid voor de inrichting. Maar als er in de Ocrietfabriek in het weekend moest worden overgewerkt voor een spoedlevering, leefde hij mee en ging op zondag naar het bedrijf om *de mannen te verzorgen*, dwz kip met patat brengen. Als hij tijdens vakantie in een bungalow of hotel kwam, werd direct gekeken of het aanrecht in de bungalow of de wastafel in het hotel van Ocriet was. Dat was tot zijn tevredenheid bijna altijd het geval. Helemaal trots volgde dan: *Dit is ons aanrecht*.

Jan J. van Wegen (geb. 1943) woont vanaf 1980 in Eemnes. Bij Ocriet van 1965 tot 1975.

Hij was chef van de Tekenkamer. Toen hij bij Ocriet kwam waren de proeven met Ocron zo ver, dat de fabriekmatige productie moest worden ingericht. Trots denkt Jan terug aan zijn ontwerp van de Ocron productiestraat voor aanrechten. In de

toen ontworpen productielijn zijn na de aanloop in 1966 kleine verbeteringen aangebracht. Bij de sluiting van het bedrijf in 2008 was die straat nog in dienst. Twee andere belangrijke projecten van zijn werk op de Tekenkamer: de tweede wegomlegging ± 1967 en het op rollen verplaatsen van het kantoor ± 1968. Jan speelde ook in het Ocriet voetbalteam. Wegens betere kansen voor zijn carrière stapte hij in 1975 over naar Compri Aluminium te Zwijndrecht.

Ocriet heeft slechts weinig medewerkers uit Eemnes gehad. Hier volgt een opgave van andere Eemnessers die door gesprekken bekend zijn geworden. De periode bij Ocriet is meestal geschat.

Bertus (roepnaam Bartje) van Zuilen (1895-1970). Periode bij Ocriet van ± 1940 tot 1960 (pensioen).

Gerrit van Klooster (1898-1980). Periode bij Ocriet van ± 1940 tot 1963 (pensioen).

Henk Nagel (1901-1970). Periode bij Ocriet van ± 1945 tot 1966 (pensioen).

Hendrik Kuiper (1896-1974). Periode bij Ocriet van ± 1950 tot 1961 (pensioen).

Otty Mierop (geb. 1955). Periode bij Ocriet van 1973 tot 1977 op afdeling Boekhouding.

VERNIEUWINGEN IN JAREN 60 EN 70

De fabriek heeft in de jaren vijftig heel veel succes gehad met de levering van aanrechten, Lavetten, wasfontein en trappen van Ocriet. Daarbij was het Ocrateren een afwerking, waarvoor wereldwijd 33 octrooien zijn verkregen. Aan enkele landen werden aan fabrieken voor betonnen buizen Ocraatinstallaties van Nederlands fabricaat geleverd. Misschien was de bedrijfsleiding door de successen te zelfverzekerd geworden. Omdat men aanvoelde, dat er vernieuwing nodig was, zijn er modellen gemaakt met modernere vormgeving van het Lavet en er werden ideeën uitgewerkt voor geheel nieuwe producten van Ocriet. Daarvan volgen hier twee opmerkelijke voorbeelden.

- Omstreeks 1960 is er met Rijkswaterstaat een plan opgezet om granietblokken voor zeedijken te vervangen door zogenaamde AKMON-blokken van Ocriet. Door de speciale vorm liggen ze heel vast. Kranendonk heeft diverse modellen laten maken om de werkwijze en de economie aan te tonen. Maar helaas bleek Ocriet, ondanks Ocrateren, onvoldoende bestand tegen zeewater.¹
- Er is in de jaren 1962 tot 1964 veel geld uitgegeven om het Rollcurlingspel te introduceren. Dat is geïnspireerd op het vooral in Schotland en Engeland bedreven curling op ijs. Rollcurling gebruikt van Ocriet gemaakte curlingstenen op kogellagers, die als het ware glijden op een heel gladde baan van beton.

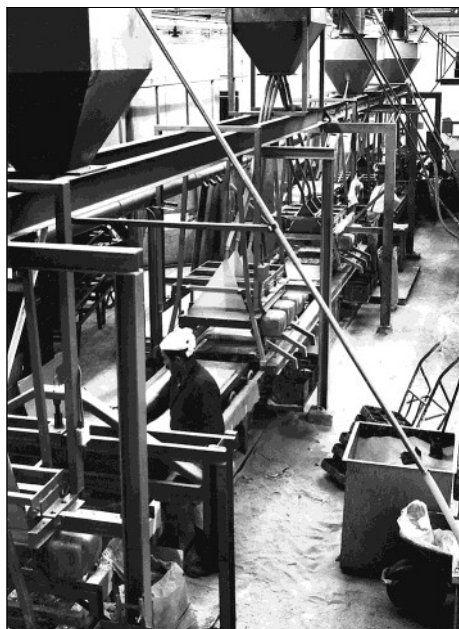
Na deze in 1962 geopende Rollcurlingbaan bij het Berghotel te Amersfoort werden er nog heel wat banen aangelegd, maar helaas sloeg de sport onvoldoende aan. In het midden staat de heer Prinsen, die later verkoopleider werd.

Door tegenvallende resultaten moesten beide projecten na enkele jaren van noeste arbeid worden gestopt.

Ondersteund door deskundigen van Ratiobouw te Rotterdam, TNO te Delft en Bruynzeel te Zaandam is er vanaf eind jaren vijftig geëxperimenteerd om Ocriet te vervangen door kunststof. In een schuurtje tussen de fabriekshallen en de Eem werden in de jaren 1964 en 1965 in het geheim eindelijk successen geboekt. Daardoor kon $\pm$ 1966 de lopende-band-productie van Ocron met veel “vallen en opstaan” op gang komen. Het nieuwe aanrecht was ontworpen door Wim Crouwel van Bruynzeel. De naam Ocron is gekozen als variant op het alom bekend geworden Ocriet. Ocron bestaat hoofdzakelijk uit door BASF geleverd kunsthars en fijn kwartszand, dat door thermische behandeling een homogene massa wordt. Ocron werd aanvankelijk in enkele effen tinten geleverd (zilvergrijs, lichtblauw, zachtgroen en zwart) voor aanrechten en douchebakken. Het is een krasvast en slagvast materiaal. In de Ocrietkrant van november / december 1968 kondigde Van der Eerde aan, dat de resultaten van productie van Ocron zodanig waren, dat 1969 het laatste jaar zou worden met productie van aanrechten en Lavets van Ocriet. Naast de aanrechten was er inmiddels een groter assortiment producten van Ocron ontwikkeld. Voor badkamers kreeg het succesvolle Lavet opvolgers in

Indruk van de ± 1966 begonnen lopende-band-productie van aanrechtbladen van Ocron. Met kleine vernieuwingen heeft de opstelling dienst gedaan tot de sluiting van de fabriek in 2008.

modernere vorm: Ovalet (kinderbad op poten), Badinet (combinatie van wastafel en Lavet) en Wascomo (wastafel). De opvolger van badcelvloeren kreeg de naam Ocroton (Ocron op beton). Voor grote gebouwen kwamen er trap-treden en bordesbekledingsplaten van Ocron. Volgens geïnterviewde personen viel de omzet van deze producten voor badkamers en gebouwen tegen. Ook waren er klachten door scheurtjes bij de badranden. Tot ± 1975 zijn er waarschijnlijk weinig andere nieuwe producten ontwikkeld.

Voor de aanrechten (keukenbladen) van Ocron werd in 1975 een ogenschijnlijk nieuwe vervanger gelanceerd onder de naam Chicron. Deze werd geproduceerd op dezelfde lopende-band als Ocron. Voor de aanrechten werd door toevoeging van gekleurde granietkorrels en gebruik van blanke

kunsthars een bijzonder uiterlijk verkregen. Later zijn er voor de aanrechtbladen lichtere kleuren ingevoerd, maar geen wezenlijke veranderingen. Voor Chicron was het motto enige tijd: *Keihard de beste*. Uit oogpunt van efficiency werden mallen van ± 5 meter lengte ingevoerd. De bladen werden naar behoefte van de lengte afgezaagd, terwijl de waterkering aan linker en rechter zijde werd aangelijmd. De opstaande rand, die eerst een feature was voor de verkoop, kon later optioneel weggelaten worden met behulp van een vulstuk in de mal. Die mogelijkheid werd ingevoerd, omdat een veel lagere rand van de concurrenten dikwijls de voorkeur had van de klanten.

Omstreeks 1975 kwam ook het Luxocron op. Dat is een variant van Ocron, die dikwijls met gemarmerd uiterlijk als kunstmarmer werd geleverd; het eerst als douchebak. Vanaf eind jaren zeventig werden de fraaie Luxocron wastafels een groot succes. Het waren eigenlijk toilettafels; in het Engels Vanity-tops. Voor de modellen zijn mallen in Amerikaanse stijl gekocht van een bedrijf in Los Angeles. In 1979 betekende de levering van ± 1800 wastafels aan het grote nieuwe hotel Cosmos te Moskou een doorbraak. Mede door goede contacten van dhr. W.M. Ahron-

Met producten van Ocron probeerde men vanaf 1968 het succesvolle Lavet nieuw leven in te blazen. Op deze foto het Badinet.

heim (1925-2009) met Novotel werden veel wastafels geleverd aan chique hotels in diverse Europese landen, maar ook in Riad en Caïro. In 1984 waren er al meer dan 6000 geleverd. Helaas bleek tamelijk snel, dat de andere producten voor badkamers geen succes waren.

VERANDERINGEN NA 30 JAAR

In de eerder genoemde Ocrietkrant van december 1968 gaf Van der Eerde ook aan, dat de financiële situatie al enkele jaren moeilijk was en dat de gestegen loonkosten een belangrijke oorzaak vormden. In 1968 was er al geen ploegendienst meer. Het aantal medewerkers daalde vanaf $\pm$ 1965 geleidelijk.

Vanaf begin jaren zeventig werden er door Bruynzeel kritische vragen gesteld over de knowhow en productreeks van Ocron. Toen waren er ruim 200 medewerkers. Het aantal medewerkers was in 1973 al minder dan 150. In maart 1975 besprak

Op deze beurs presenteerde de Ocrietfabriek vooral de Luxocron badkamerproducten. Waarschijnlijk ± 1974 in Den Haag.

Bruynzeel met Van der Eerde afbouw van de productie op korte termijn. Met een efficiencyrapport van McKinsey werd onderbouwd, dat het bedrijf geen toekomst meer had. Dat was een grote klap voor Van der Eerde. Na onderhandeling met Bruynzeel werd een aangepaste koers bepaald. Het assortiment werd beperkt en bestond uitsluitend uit producten van Ocron. Naast keukenbladen werden wastafels en enkele andere producten voor badkamers geproduceerd. Voorraden werden beperkt door productie na opdracht. Bij grote opdrachten werd tijdelijk personeel ingehuurd. Er werd gezocht naar een koper van de Ocrietfabriek, maar tevergeefs. Tenslotte kocht Van der Eerde in 1976 het bedrijf van Bruynzeel voor één gulden, terwijl hij afstand deed van zijn pensioenrechten. Wel ontving hij voor ontslagvergoeding van een twintigtal medewerkers f 26.000,-. Omstreeks 1980 liepen de zaken weer heel goed; vooral door de levering van Luxocron wastafels aan hotels. De heer Ahronheim speelde daarbij een belangrijke rol. Op het gebied van keukens en badkamers werden in die tijd uitgebreide opstellingen getoond op veel beurzen.

Een andere belangrijke verandering begon, toen Van der Eerde in 1983 ernstig ziek werd. Daardoor moest de fabriek noodgedwongen worden verkocht. Het aan-

Globale aantallen medewerkers, verzameld uit diverse bronnen.

Medewerkers Ocriet	
Jaar	Aantal
1940	15
1946	50
1947	100
1952	150
1958	350
1959	400
1965	450
1970	200
1973	150
1983	75
1991	64
2000	60
2008	23

Na Ocron kwam voor aanrechten de uiterlijke variant Chicron. Waarschijnlijk is dit de Bouwbeurs te Utrecht in 1976. Ongeveer tien jaar later kwam men met heel andere lichte kleuren.

tal medewerkers was intussen verminderd tot 75, maar er werden per jaar nog globaal 50.000 aanrechten geleverd. Met het beursgenoteerde Braat Bouwstoffen (hoofdkantoor in Den Haag) werd spoedig overeenstemming bereikt. Na diverse wisselingen van de nieuwe directie bij Ocriet, die ook verband hielden met reorganisaties bij Braat Bouwstoffen, werd eind 1987 drs. J.N. Zeevat directeur van Braat en in 1989 eigenaar. Hij heeft kort daarna diverse onderdelen van Braat verkocht. Vanaf 1991 is zijn kantoor gevestigd bij de Ocrietfabriek, die als enig belangrijk bedrijf van Braat over was. Door vertrek van 15 medewerkers werd in maart 1991 het aantal medewerkers verminderd tot 64. De bezuinigingen en wijzigingen in de leiding hebben de sfeer vanaf begin jaren tachtig veranderd. De personeelsvereniging Ocrita was opgeheven en daardoor ook allerlei activiteiten voor het personeel. Aan de viering van 25- en 40-jarige jubilea werd door de directie nog wel duidelijk aandacht besteed.

Waarschijnlijk heeft Bruynzeel al in de jaren zeventig zien aankomen, dat de sociale woningbouw ging aflopen. In dat segment heeft Ocriet vanaf 1946 de belangrijkste leveringen gehad en daarop waren lange tijd de producten gericht. In de jaren tachtig konden de verkopers van Ocriet nog grote orders voor renovatie verkrijgen via de technische dienst van woningbouwverenigingen. Toen in 1993 was besloten, dat woningbouwverenigingen moesten worden verzelfstandigd tot wo-

14 oktober 1988 stond voor Gerrit Vermeer en echtgenote in het teken van zijn 25-jarig jubileum bij de Ocrietfabriek.

ningbouwcorporaties, ontstond er een verschuiving in de markt. Ocriet had zich jaren lang toegelegd op producten die weinig onderhoud nodig hadden. Maar men had geen ervaring opgebouwd in de particuliere markt. En door de komst van nieuwe materialen kwamen er nieuwe concurrenten. Ocriet kon de innovatie van de concurrenten niet bijhouden en kampte dikwijls ook met kwaliteitsproblemen. Vanaf $\pm$ 2000 was de markt van bungalowparken, zoals Center Parcs, het belangrijkste. In die sector is de krasvastheid van de aanrechten van primair belang. Daarnaast waren er ook leveringen aan de keukenleveranciers Keller, Bruynzeel en Bribus.

SLUITING IN 2008

Volgens oud-medewerkers was er omstreeks het jaar 2000 per jaar nog een omzet van globaal 20.000 rechte en 3000 hoekaanrechten. Het aantal me-

dewerkers was toen gedaald tot ongeveer 60. Geleidelijk liep de omzet verder terug. In mei 2006 kwam via de Gooi- en Eemlander een schets naar buiten van projectontwikkelaar Van Hoogevest, voor de bouw van 56 woningen op het terrein van Ocriet. De directie van Ocriet gaf toen aan op zoek te zijn naar een geschikte kleinere locatie. Er werkten nog $\pm$ 40 medewerkers. Door overleg met het bestuur van gemeente Eemnes, maakte stedenbouwkundig bureau Bügel Hajema in 2008 een structuurschets voor woningbouw. Directeur Zeevat verklaarde in mei 2008, tijdens de presentatie bij Ocriet, dat het bedrijf op zoek was naar vervangende ruimte, bijvoorbeeld in Almere of Lelystad. Maar in augustus 2008 moest het bedrijf onverwacht sluiten. In verband met eventuele verkoop, werden tijdens de bouwvakvakantie de kosten van sloop getaxeerd. Daarbij werd in de lucht een ontoelaatbare hoeveelheid gevaarlijk donker asbest geconstateerd, veroorzaakt door verpulverde isolatie van de globaal 50 jaar oude stoomleidingen in de productieruimte. Op de eerste dag na de vakantie werden de 23 medewerkers naar

Op 1 november 1989 werd het 50-jarig bestaan van de Ocrietfabriek gevierd met een feestavond voor het personeel in Geertruidenberg. Op de foto directeur Jan Zeevat, die voor zijn speech nog wat informatie krijgt van Rijk Hop, als voorzitter Ondernemingsraad.

huis gestuurd en het bedrijf werd voor onbepaalde tijd gesloten. Omdat er door stoppen van de productie geen inkomsten meer kwamen, moest directeur Zeevat faillissement aanvragen.

Inmiddels duurt de faillissementsprocedure al meer dan 2 jaar. Een belangrijk probleem is, dat de waarde van de grond mede wordt bepaald door de aanwezigheid van de bedrijven aan de noord- en zuidkant van de Ocrietfabriek. Daarvan vormt het damwandenbedrijf Sterk Midden Nederland het grootste knelpunt. In de toekomst krijgt het terrein mogelijk een woonbestemming, maar de invulling is nog onzeker.

VERANTWOORDING

In de Gooi- en Eemlander van 15 en 17 mei 2006 stonden artikelen ivm een bouwplan bij Eembrugge, opgesteld door projectontwikkelaar Van Hoogevest. Vanaf dat moment heeft Rom van der Schaaf materiaal verzameld om een artikel te publiceren over verleden en toekomst van het terrein van de Ocrietfabriek. Door

het idee van Mathijs Witte (bestuur USINE²) in juli 2010, voor een oproep in de Baarnsche en Bunschoter Courant, kregen we veel reacties. Het resulteerde in samenwerking voor gesprekken en verzameling van gegevens uit diverse bronnen. De van oud-medewerkers en relaties ontvangen foto's, Ocrietkranten, kleine voorwerpen en dergelijke zijn voor belangstellenden te zien in de Oudheidkamer Eemnes. Daarbij zijn ook verslagen van gevoerde gesprekken en informatie van Historische Kring Baerne. Dit artikel geeft daarvan slechts een heel klein deel. Veel informatie is digitaal vastgelegd. Wij danken de tientallen personen, die hebben bijgedragen aan de inhoud van deze publicatie en de verzameling van overige herinneringen.

ENKELE BRONNEN VAN GEDRUKTE INFORMATIE

Brochures met de titels "Ocriet sanitair" en "Bedrijfshygiëne bevordert arbeidsprestatie". Uitgegeven ± 1944 door BeKa Baarn.

Soester Courant 08-11-1946: advertentie met oproep voor beproeving van een "douche-waschbak" in enkele huizen met badkamer.

Boek "Eemnes, randgemeente van het Gooi", door Dr. W. Sleumer Tzn, uitg. Stichting Universitaire Uitgaven, Amsterdam 1950, blz 119-121.

Brochure Lavet Vademecum van ± 1960. Deze geeft in 42 blz een uitgebreide beschrijving van de toepassing en installatie. Ook de Nederlandse octrooien op Lavet en Ocrateren worden genoemd. Tevens lijst van flatgebouwen en woningen waarvoor Lavets zijn geleverd.

Brochure Ocriet ronde wasfonteinen van ± 1960. Geeft in 16 blz een uitgebreide beschrijving van de toepassing en vergelijking met alternatieven. Tevens lijst van bedrijven en instellingen waaraan wasfonteinen zijn geleverd.

Ocrietkranten. Met name van winter 1959-1960, augustus 1965 en september 1965.

Baarnsche Courant 07-12-1983: Het brein achter de 'keiharde schoonheid' viert dubbel jubileum.

Rapport "Ocrietfabriek – Eemnes, cultuurhistorische verkenning", door Kees Volkers, mei 2009.

NOTEN

1. Rapport van juli 1961: "Akmon blokken, als constructie-elementen voor zeeweringen, dijken en pieren", een studie van de Ocrietfabriek N.V. te Baarn, in nauwe samenwerking met deskundigen van de Rijkswaterstaat te Utrecht en IJmuiden.
2. USINE is de afkorting van Utrechtse Stichting voor het INdustrieel Erfgoed.

De dracht van Maria Kuijer

HENK VAN HEES

Op zaterdag 22 januari jl. stond onze Oudheidkamer in het teken van de “Eemnesser” (regionale) klederdracht! Enkele maanden eerder werden we benaderd door Marieke Kuijer, dochter van Aart Kuijer, vroeger woonachtig op Wakkerendijk 150. Ze bood de originele klederdracht van haar grootmoeder Maria Kuijer-Kuijer (1877-1954) als schenking aan bij de Historische Kring Eemnes.

We waren verrukt over deze schenking omdat dit een bijna compleet geheel was van de dracht zoals die vroeger werd gedragen door rooms-katholieke vrouwen uit onze omgeving. Bovendien ziet de kleding er, gezien de leeftijd, nog uitzonderlijk goed uit.

Het betrof:

- een lila omslagdoek met een stukje opgenaaid karton; dit komt niet vaak voor.
- een blauwpaarse omslagdoek zonder karton.
- een zwarte omslagdoek voor de rouw, zonder karton
- een kraplap, die hoog is aan de voorkant voorzien van een stukje “boerenbedrog” (d.w.z. een opgezet stukje broderiekant).
- een zwart jak
- een zwarte rok met plooitjes aan de achterkant
- twee zwarte schorten
- één grijze werkschort
- een zwart mutsje of ondermuts, die gedragen werd bij het werk

In de koffer waarin deze kleding vele jaren bewaard is, zat ook nog het ouderwetse boerenpetje van grootvader Jan Kuijer (1870-1957). Aan het geheel ontbraken de sieraden en de witte vierkante muts.

Nadat we, als Historische Kring Eemnes deze schenking geaccepteerd hadden, deed Marieke Kuijer het verzoek om de kleding op een bepaalde dag officieel op een pop te tonen aan de familie Kuijer

Aan dit verzoek werd gevolg gegeven en op zaterdag 22 januari jl. kwamen 23 fa-

Jan Kuijer (1870-1957) en Maria Kuijer (1877-1954). Foto Van Agtmaal.

Maria Kuijer (1877-1954) bij de boerderij Wakkerendijk 150. Foto Van Agtmaal.

Maria Kuijer (1877-1954) in de deuropening bij boerderij Wakkerendijk 150. Foto Van Agtmaal.

◀ Jan Kuijer (1870-1957) en Maria Kuijer (1877-1954) .Foto Van Agtmaal.

Jan Kuijer (1870-1957) en Maria Kuijer (1877-1954) in de zondagse dracht. De foto moet korte tijd voor het overlijden van Maria Kuijer in 1954 gemaakt zijn.

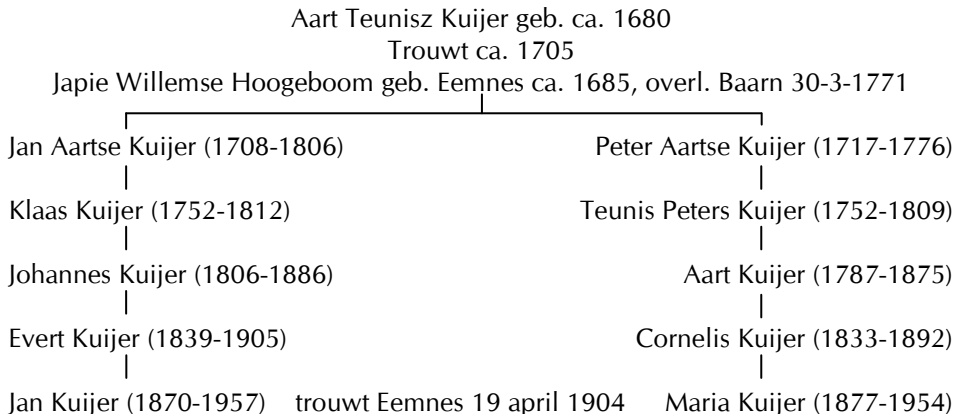
milieleden van Maria Kuijer-Kuijer bij elkaar in onze Oudheidkamer. Onder hen was mevr. Kuijer-van den Hoven (92 jaar), schoondochter van Maria Kuijer, indertijd getrouwd met Aart Kuijer. Zij had de kleding al die jaren zo netjes weten te bewaren.

Jos Eggenkamp-de Bruijn van de klederdrachtwerkgroep liet alle kledingstukken aan de familie zien en gaf er uitleg bij. Er gingen allerlei foto's rond van Maria Kuijer en haar man, die meteen gescand werden. Ook werden allerlei verhalen genoteerd. Tot slot werd er een groepsfoto gemaakt rond de pop met de klederdracht van Maria Kuijer.

WIE WAS MARIA KUIJER-KUIJER?

Ze werd geboren te Hoogland op 7 oktober 1877. Op 19 april 1904 trouwde ze in Eemnes met Jan Kuijer (1870-1957), boer op Wakkerendijk 150. Vanaf dat moment woonde ze in Eemnes. Maria en Jan waren heel verre familie, getuige hun zelfde achternaam.

Die verwantschap liep als volgt:

Maria en Jan kregen acht kinderen. Dat waren drie dochters: Marie. Heintje en Trijn (Catrien) en vijf zonen: Jan, Kees, Evert, Gijs en Aart. Na deze acht kwam er nog een negende kind. Dit was een meisje dat met zes maanden te vroeg werd geboren en daardoor niet levensvatbaar was. Maria en Jan bleven tot hun dood op de boerderij wonen ook nadat hun zoon Aart en zijn vrouw het bedrijf hadden overgenomen.

Staand: Aart (1912-1988), Marie (Mie) (1906-1944), Jan (1910-1993) en Kees (1909-1978).
 Zittend: Catrien (Trijn) (1916-1999), Heintje (1906-1987), moeder Maria Kuijer-Kuijer (1877-1954),
 vader Jan Kuijer (1870-1957), Gijs (1914-1983) en Evert (1907-1973).
 De foto is gemaakt in 1944 t.g.v. het 40-jarig huwelijksfeest van Jan en Maria Kuijer.

Maria Kuijer (1877-1954); ze draagt de vierkante muts.

Jos Eggenkamp-de Bruijn en Henk van Hees geven uitleg bij de kleding van Maria Kuijer voor de familie. Foto Peter Scholte.

DE KLEDING

Het is moeilijk te zeggen hoe oud deze kleding is. Dateert het van 1904 na haar huwelijk? We mogen er in ieder geval niet van uit gaan dat alle kledingstukken even oud zijn. Er werd van tijd tot tijd het nodige vervangen. Volgens deskundigen mogen we er van uit gaan dat de kledingstukken gemiddeld zo'n 70 à 80 jaar oud zijn. Als bewijs daarvoor hebben we een serie foto's uit 1935. Ze zijn gemaakt door de bekende fotograaf Van Agtmaal uit Baarn. Het zijn prachtige foto's waarop Maria Kuijer als de boerin in een tafereel is gezet met melkrek, melkbussen, klompen en op enkele foto's ook met haar pijprokende man Jan Kuijer. We kunnen er van uit gaan dat de kleding, die ze op deze foto's draagt, dezelfde is als die nu door de familie Kuijer geschonken is.

Er is ook een foto bij waarop ze niet de officiële vierkante muts op heeft maar een zwart mutsje, de werkmuts. Volgens de familie werd er onder dit mutsje op het hoofd melk gesmeerd zodat het goed bleef zitten. Volgens de kleinkinderen was

De familie Kuijer verzameld rond de klederdracht van Maria Kuijer-Kuijer op 22 januari 2011.

*Staande v.l.n.r. Frans Mooij, Erwin Kuijer, Pop met kleding van Maria Kuijer, Toon Steenbeek, Jan Kuijer Evertzoon, Jet Steenbeek-van Houten, Michaela Kuijer-Ruijter, Joke Mooij-Kuijer, Marion v.d. Burgwal-Steenbeek, Irmgard Wortel, Martha Kuijer-van Eijden, Liesbeth Kuijer, Harry van Breukelen, Judith Kuijer (dochter van Joop), Jan Kuijer Aartzoon.
Zittend v.l.n.r. Jan v.d. Berg, Gerda Steenbeek, Ali v.d. Berg-Kuijer, Bep Kuijer-v.d. Hoven (vrouw van Aart), Greet Wortel-Kuijer, Marieke Kuijer en Ton Kuijer. Foto Peter Scholte*

hun grootmoeder aan het eind van haar leven helemaal kaal met aan de voorkant nog een lokje. Bij de meeste kleinkinderen leeft grootmoeder alleen nog in de herinnering met haar grijze werkschort, zwarte rok en zwart mutsje. De mooie kleren waren alleen voor zon- en feestdagen

DANK

De Historische Kring Eemnes is de familie Kuijer bijzonder dankbaar voor deze schenking. Nu kunnen we tot in lengte van dagen heel tastbaar aan ons nageslacht laten zien hoe onze klederdracht er vroeger uit zag. Het was op 22 januari een soort reünie van de familie Kuijer waaraan we ook nog mooie foto's hebben overgehouden.

Foto's Vermandel op Jaarvergadering

Op donderdag 24 maart a.s. is de Jaarvergadering van de Historische Kring Eemnes in De Hllt. Het huishoudelijk gedeelte begint om 20.00 uur. Na een korte pauze zal rond 21.00 uur een speciale presentatie plaatsvinden van foto's van Vermandel.

Charles Louis Vermandel (1899-1972) is opgegroeid in Nederlands-Indië. Zijn dochter Do trouwde vlak na de Tweede Wereldoorlog met Kees van Leeuwen uit Eemnes. Door de politieke ontwikkelingen moesten Vermandel en zijn vrouw en dochter Kitty in 1951 uit Indonesië vertrekken. Ze zochten toen

hun toevlucht bij Do en Kees van Leeuwen in Eemnes.

Vermandel was een zeer verdienstelijk amateur-fotograaf. Zodra hij zich in Eemnes vestigde, legde hij van alles vast op zijn foto's: personen, natuur, feesten, stukjes oud en nieuw Eemnes.

Alles werd uitvoerig gedocumenteerd. Hij woonde van 1951 tot 1958 in Eemnes en heeft in die periode overal rondgelopen met zijn fototoestel. Enkele jaren geleden kwam de HKE via de familie Van Leeuwen in het bezit van een deel van zijn fotocollectie.

In het afgelopen jaar heeft Desirée van Oostrum een selectie van zo'n 60 foto's gemaakt van allerlei plekjes in Eemnes, die Vermandel in die tijd heeft gefotografeerd. Ze heeft vervolgens op

nieuw foto's gemaakt op exact dezelfde plaatsen. Zo ontstond een mooi beeld van de veranderingen.

Na de Jaarvergadering worden de oude en nieuwe beelden vertoond door Desirée van Oostrum. Het commentaar bij de beelden wordt geleverd door Henk van Hees. Iedereen is welkom bij deze presentatie in De Hilt en de toegang is gratis!

Henk van Hees, voorzitter HKE

Bijna het enige adres voor allerlei soorten

ansichtkaarten over Eemnes

is de Oudheidkamer van de Historische Kring
Raadhuislaan 2a.

IEDERE ZATERDAG GEOPEND VAN 14 TOT 16 UUR

Wat de Eemnesser familie Pen te maken heeft met 'De heren van de thee' en Multatuli

HENK VAN HEES

In dit artikel wil ik laten zien hoe leden van de familie Pen, een landbouwersfamilie uit Eemnes, in de 19^e eeuw via familiebanden verwant waren met de familie Van der Hucht, bekend uit de roman "Heren van de thee" van Hella S. Haasse. Deze familie was op zich weer verwant aan de familie Van Wijnbergen met als bekende telg: Everdina Huberta van Wijnbergen, de eerste vrouw van de beroemde Nederlandse schrijver Multatuli (Eduard Douwes Dekker).

DE FAMILIE PEN

Voor dit artikel ligt het begin in de 18^e eeuw bij de volgende personen:

Cornelis Harmensz Pen
Gedoopt Eemnes RK 21-05-1741
Begraven Eemnes-Buiten 02-05-1785
Trouwt Eemnes RK 06-11-1770

X Neeltje Franse Makker
Gedoopt Eemnes RK 26-02-1744
Begraven Eemnes-Buiten 27-12-1782

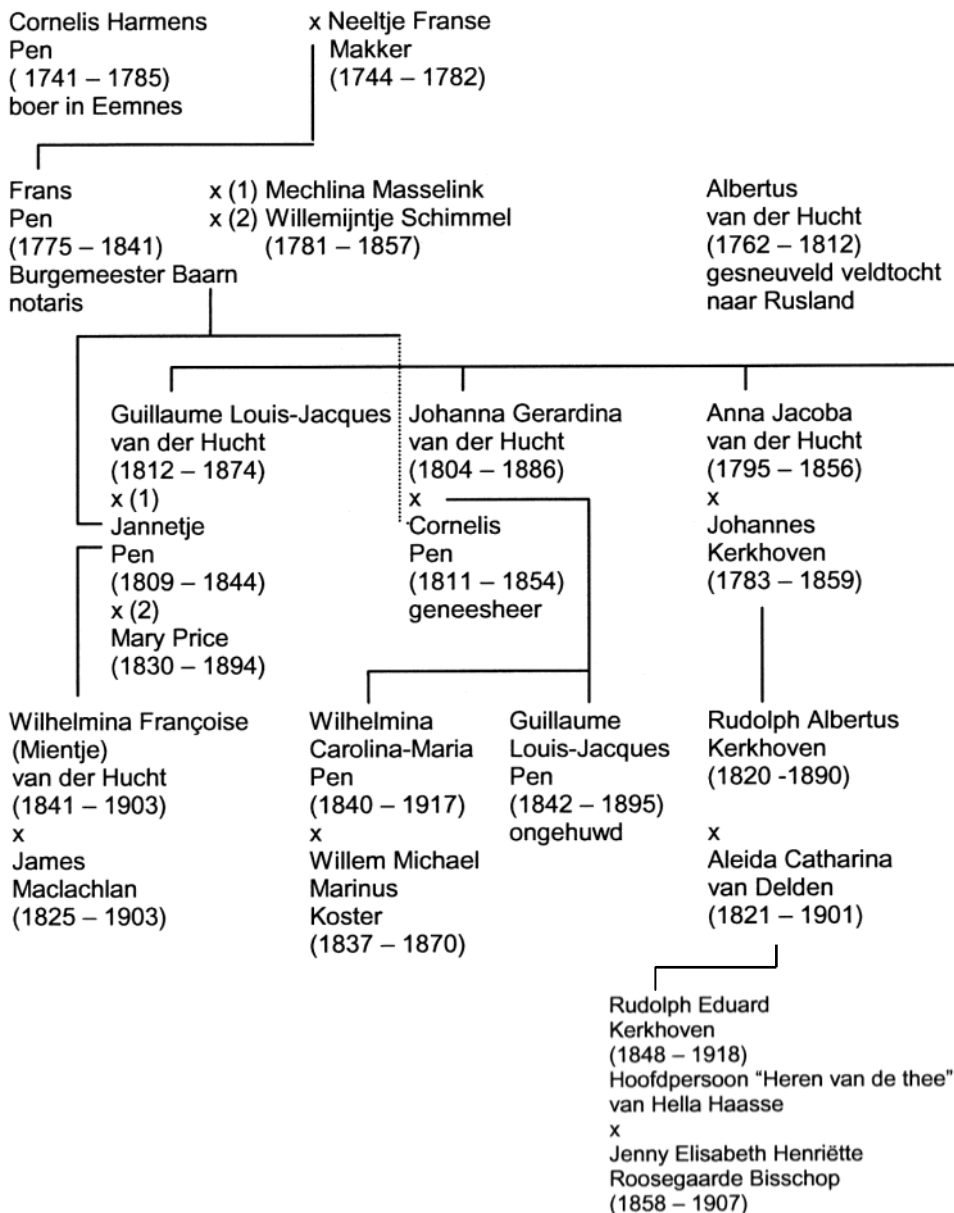
Cornelis Pen was van beroep landbouwer. Hij was waarschijnlijk niet zo kapitaalkrachtig want hij beschikte niet over een eigen boerderij. Tot zijn dood in 1785 huurde hij de boerderij Meentweg 31 in Eemnes van Dirk Verhoef uit Eembrugge. Uit zijn huwelijk met Neeltje Makker, een boerendochter, zijn zeven kinderen geboren. Toen de oudste elf jaar was, stierf moeder Neeltje en toen de oudste veertien was, stierf vader. De kinderen kwamen daarna onder voogdij van hun ooms Elbert Makker (van moeders kant) en Jelis Pen (van vaders kant). Het vierde kind was een zoon:

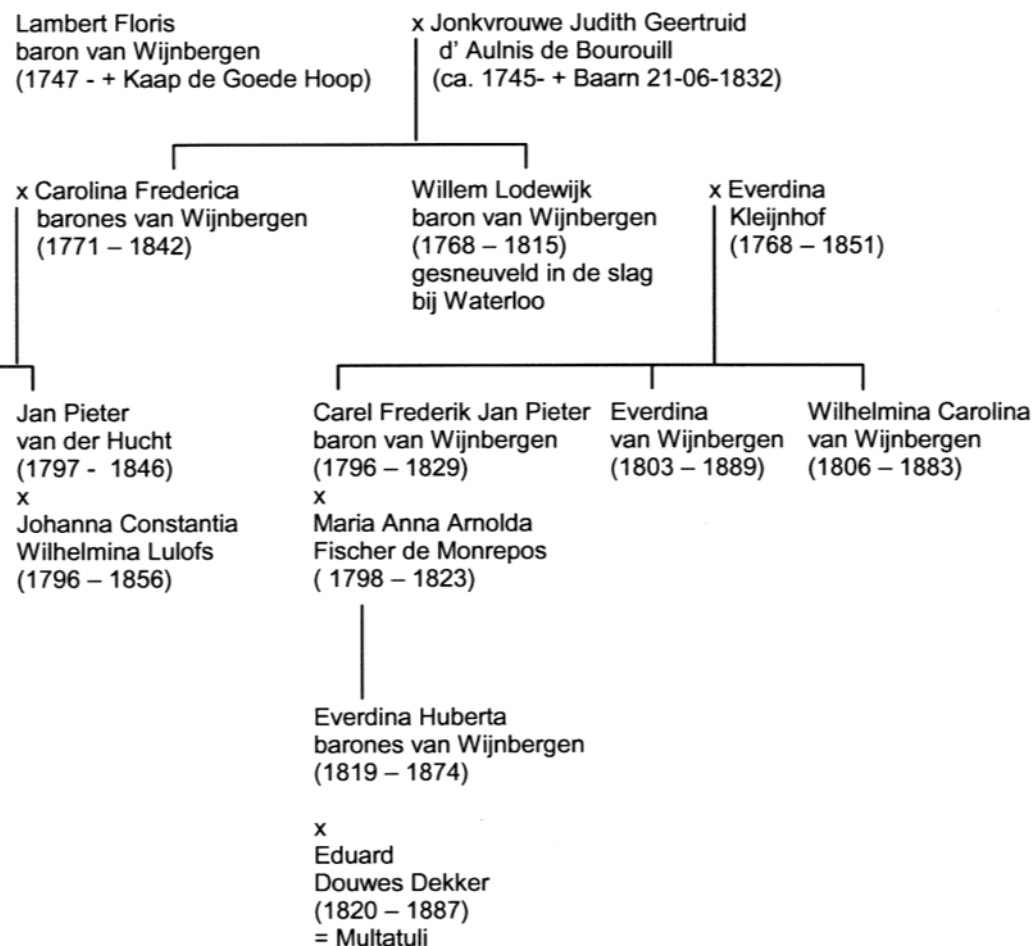
Frans Pen
Gedoopt Eemnes RK 19-11-1775
Overleden Baarn 07-02-1841

X 1. Mechlina Maszelink
X 2. Wilhelmina Schimmel (1781-1857)

Frans Pen kwam dan wel uit een eenvoudig boerengezin uit Eemnes, hij heeft in

FAMILIE WIJNBERGEN - HUCHT - PEN

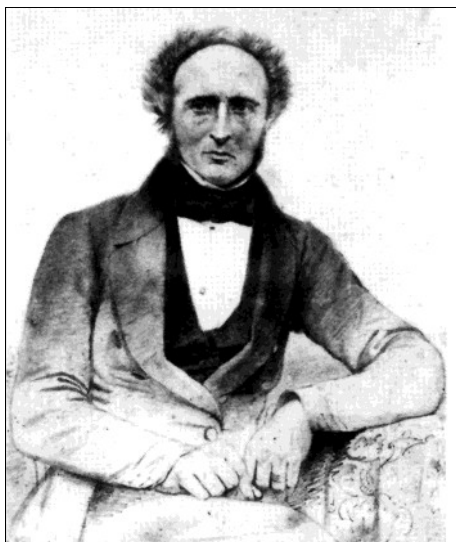

Carolina Frederica van der Hucht- baronesse Van Wijnbergen (1771-1842)

Jan Pieter van der Hucht (1797-1846) initiatiefnemer van de familieverhuizing naar Nederlands-Indië.

ieder geval een goede opvoeding gehad want hij sprak Frans en was een vaardig schrijver. Zodoende kon hij burgemeester en secretaris van Baarn worden en daarnaast was hij van 1804 tot 1841 ook notaris te Baarn.

Uit zijn eerste huwelijk is één dochter geboren; uit zijn tweede huwelijk met kasteleinsdochter Wilhelmina Schimmel zijn twaalf kinderen geboren. Voor dit artikel zijn twee van die twaalf belangrijk nl. zoon Cornelis Pen en dochter Jannetje Pen. Dit kwam door hun relatie met de familie Van der Hucht.

DE FAMILIE VAN DER HUCHT

Hier gaat het om het gezin van;

Albertus van der Hucht
Geboren Zierikzee 15-05-1762

Hij werd beroepsmilitair o.a. luitenant-kolonel bij de infanterie in Franse dienst.

Jeannette Pen-van der Hucht (1804-1886) getrouwd met Dr. Cornelis Pen

Dr. Cornelis Pen (1811-1854), zoon van Frans Pen en Wilhelmina Schimmel, genoemd naar zijn grootvader Cornelis Pen uit Eemnes

Van 1808 tot 1812 was hij commandant van Bergen op Zoom. In 1812 ging hij mee met de Napoleontische veldtocht naar Rusland. Hij is daarvan nooit teruggekeerd. Sindsdien is niets meer van hem gehoord. Zijn vrouw was:

Carolina Frederica van Wijnbergen
Gedoopt Maastricht 21-10-1771
Overleden Loenen aan de Vecht 17-09-1842

Uit hun huwelijk werden acht kinderen geboren:

1. Nicolaas Willem (1791-1809) werd militair in Franse dienst en sneuvelde als 18-jarige bij het beleg van Valencia in Spanje.
2. Lodewijk Hendrik (1793-1812) werd ook militair in Franse dienst, ging mee op de veldtocht naar Rusland en sneuvelde bij Vilnius, de hoofdstad van Litouwen.
3. Anna Jacoba (1795-1856) trouwde met Johannes Kerkhoven (1783-1859)
4. Jan Pieter (1797-1846) trouwde met Johanna C.W. Lulofs; ze kregen acht kinderen en zijn naar Nederlands Indië getrokken.
5. Clara Henriëtte (1800-1888) trouwde Theodorus Johannes Kerkhoven

6. Alexandrine Albertine (1802-1878) trouwde met Pieter Holle; ook dit gezin trok naar Nederlands Indië.
7. Johanna Gerardina (1804-1886) trouwde met Dr. Cornelis Pen uit Baarn (1811-1854); eveneens naar Nederlands Indië vertrokken.
8. Guillaume Louis Jacques (1812-1874) trouwde met Jannetje Pen (1809-1844) uit Baarn en in 1848 met Mary Price (1830-1894) uit Wales. Ook Willem en zijn gezin zijn naar Nederlands Indië gegaan.

Nadat haar man niet was teruggekeerd uit Rusland is moeder Carolina met de nog in leven zijnde kinderen en haar moeder naar Nijmegen vertrokken. Ze moet een kranige vrouw geweest zijn die zich goed door alle moeilijkheden heen sloeg. Nadat haar beide oudste zoons als militair gesneuveld waren, kozen de twee jongste voor een niet-militaire loopbaan. De oudste dochters trouwden twee broers Kerkhoven, die in de handel zaten. De jongste dochter en de jongste zoon trouwden op dezelfde dag met een zoon en een dochter van notaris / burgemeester Frans Pen uit Baarn. Johanna Gerardina trouwde met de arts Dr. Cornelis Pen, die een praktijk had in Loenen aan de Vecht. Ze huurden daar het buitenhuis "Kalorama" mooi gelegen aan de Vecht. Carolina van Wijnbergen ging hier inwonen bij haar schoonzoon Cornelis Pen. Ze is daar in 1842 overleden.

Haar jongste zoon Willem (Guillaume) was ondernemend. Hij deed mee aan de Tiendaagse Veldtocht tegen de Belgen in 1831 en trok daarna de zee op als kapitein bij de koopvaardij. Na enige tijd kocht hij aandelen in schepen en werd zo ook reder. Hij maakte een aantal grote reizen o.a. naar Java. In 1839 trouwde hij met Jannetje Pen.

De enige broer, die Willem nog had, Jan Pieter van der Hucht, was de handel in gegaan en dat bracht hem welvaart. Nadat België van Nederland was afgescheiden in 1839 ging het in Nederland niet zo goed. Jan van der Hucht was een idealist. Hij geloofde erin dat Nederlanders een rol van betekenis konden spelen bij het koloniseren van Java (Nederlands Indië). Vanuit dit idee ontwikkelde hij een plan om met een groep familieleden naar Java te verhuizen. Zijn jongste broer Willem was daar al een paar keer geweest op zijn verre reizen. Zodoende besloten de broers Jan en Willem het avontuur aan te gaan. Omdat een arts bij zo'n onderneming onmisbaar was, gingen Dr. Cornelis Pen en zijn vrouw en kinderen ook mee. Tenslotte sloten zus Alexandrine en haar man Pieter Holle met hun gezin zich bij de groep aan. In totaal ging het om een groep van 43 familieleden. Een neef van de kinderen Van der Hucht was Carel van Wijnbergen. Carel en zijn vrouw waren

Gravure van P. J. Lutgers uit 1836 van het huis "Kalorama" te Loenen aan de Vecht. Zo moet het eruit gezien hebben toen de familie Pen-van der Hucht er woonde in de periode van circa 1839 tot 1845.

jong gestorven. Ze hadden drie dochters nagelaten die vanaf 1837 waren opgenomen in het gezin van Jan Pieter van der Hucht, die ook hun voogd was. Het waren Everdina, Henriëtte en Sophia van Wijnbergen. Deze meisjes gingen ook mee.

De landverhuizing vond plaats in twee etappes. In oktober 1843 vertrokken Willem van der Hucht en zijn vrouw Jannetje Pen met hun drie dochters. Ze werden vergezeld door de zwangere Tine van der Hucht en haar man Pieter Holle met zeven kinderen. Ze voeren op de driemaster "Sara Johanna" van Willem van der Hucht. In april 1844 kwamen ze op Java aan.

In maart 1845 vertrokken Dr. Cornelis Pen en Johanna van der Hucht met hun twee kinderen op de "Jacob Roggeveen". Tegelijkertijd vertrok Jan Pieter van der Hucht met zijn vrouw en acht kinderen, vergezeld door de drie zusjes Van Wijnbergen op de "Anna Paulowna". Deze groep kwam in augustus 1845 op Java aan.

Het huis “Kalorama” te Loenen aan de Vecht zoals het er tegenwoordig uit ziet.

Inmiddels was daar veel gebeurd. Eind april 1844 kocht Willem van der Hucht de helft van een theecontract van de nieuwe gouvernementstheetuin PARAKAN SALAK in de Preanger, het bergland 45 km ten zuiden van Buitenzorg. Vanaf 1825 was men begonnen met de theecultuur op Java. Dit was het begin van de activiteiten van de families Van der Hucht en Kerkhoven in de theecultuur op dit eiland. Hier hebben ze hun fortuin verworven.

Kaartje van West-Java, het gebied ten zuiden van Batavia (tegenwoordig Djakarta). In dit gebied woonden de families Pen, Van der Hucht en Holle, met name op de thee-onderneming Parakan Salak.

HOE HET DE FAMILIE PEN OP JAVA VERGING

Het voert hier te ver om de belevenissen van de gehele familie Van der Hucht te blijven volgen. Ik beperk me dan ook tot de gezinnen van Cornelis en Jannetje Pen.

Jannetje Pen

Geboren Baarn 09-11-1809

Overleden op thee-onderneming

Parakan Salak (Ned. Indië) 30-10-1844

Trouwt Loenen aan de Vecht 30-10-1839

X Guillaume Louis Jacques van der Hucht

Geboren Bergen op Zoom 20-12-1812

Overleden Santpoort 05-03-1874

Na hun huwelijk woonden Jannetje en Willem eerst ook korte tijd in huize “Kalorama” in Loenen aan de Vecht. Van 1841 tot hun vertrek naar Indië in 1843

woonden ze in Amsterdam. Ze kregen in die periode drie dochtertjes: Albertine (geb. 1840), Wilhelmina (geb. 1841) en Carolina (geb. 1843). Al snel na hun aankomst in Batavia sloeg het noodlot toe. De oudste dochter Albertientje werd na enkele maanden ziek en overleed in juli 1844. Haar overlijden was een enorme slag voor haar moeder Jannetje Pen. Ook zij werd ziek en overleed ruim drie maanden later, op haar trouwdag, 34 jaar oud! Tenslotte overleed kort daarop, in februari 1845, ook de jongste dochter Carolina. Vader Willem van der Hucht bleef toen alleen over met zijn dochter Wilhelmina, die Mientje werd genoemd. Hij hertrouwde in 1848 met de 18 jaar jongere Mary Price. Haar familie had een bekend handelshuis in Batavia, waar Willem nu ook deelgenoot in werd. Een vaste basis voor de welvaart van de familie. Uit zijn tweede huwelijk zijn geen kinderen geboren. Het bleef voor Willem dus bij één dochter:

Wilhelmina Françoise van der Hucht X

Geboren Amsterdam 10-09-1841

Overleden in "Holland House" te

Cheltenham (Gloucester) Engeland

03-04-1903

Trouwt Batavia (Nederlands Indië) 11 -09-1862

James MacLachlan

Geboren Belfast 29-11-1825

Overleden Cheltenham

(Engeland) 27-04-1903

Mientje werd vernoemd naar haar Baarnse grootmoeder Wilhelmina Schimmel en haar grootvader Frans Pen (Françoise). Op 2-jarige leeftijd maakte ze met haar ouders de oversteek naar Nederlands Indië. Ze heeft haar moeder Jannetje Pen nooit gekend want die stierf toen ze drie jaar oud was. Nadat haar vader in 1848 hertrouwde met Mary Price is ze teruggegaan naar Nederland. Ze werd daar ondergebracht in het gezin van haar tante Clara Henriëtte van der Hucht en haar oom Dorus Kerkhoven, die woonden aan de Prinsengracht 39 in Amsterdam. Dit werd haar tweede thuis. Pas in 1857 zag ze haar vader en stiefmoeder terug, toen die naar Nederland overkwamen. Er moest hier van alles geregeld worden. Zo werd er ook uitgekeken naar een huwelijkspartner voor Mientje maar die werd niet gevonden. Ook werden er rondreizen door Europa gemaakt. Eind 1860 ging Mientje met Willem en Mary over land terug naar Java.

In de loop van 1861 liep de spanning tussen Mientje en haar stiefmoeder Mary op. Daarom werd Mientje ondergebracht bij familie. Omdat er ook onder de vele neven Van der Hucht geen huwelijkspartner voor haar te vinden was, ging Willem nu op zoek bij zijn Engelse zakenrelaties op Java. Omdat hij tot welstand gekomen was, wilde hij voor zijn dochter een partner met geld en aanzien. Die vond

hij in de persoon van de 16 jaar oudere James MacLachlan van een Schotse familie. Hij was vice consul van Groot-Brittannië en Ierland in Batavia en was medefirmant in een Engels handelshuis.

Kort daarop, in 1862, werd het huwelijk gesloten. Bij die gelegenheid kreeg Mientje een fotoalbum cadeau dat was samengesteld door haar neef Karel Holle en Thomas Pryce, een broer van haar stiefmoeder. Een bijzonder document met 105 foto's van familieleden, personeel en bekende plekken uit het leven van de familie op Java. Het is vermoedelijk het oudst bewaarde en gedateerde album met foto's van Nederlanders op Java. In 2005 is het album opnieuw uitgegeven in een schitterende uitvoering, verzorgd door Norbert van den Berg en Steven Wachlin. Dit boekwerk draagt de titel "Het album voor Mientje".

Mientje en James schijnen een gelukkig huwelijk gehad te hebben. Tot 1867 verbleven ze nog in Indië; daarna woonden ze tot hun dood in 1903 in het Engelse Cheltenham.

Dan woonden op Java ook nog een oom en tante Pen van Mientje:

Cornelis Pen
Geboren Baarn 26-04-1811
Overleden Buitenzorg
(Ned. Indië) 18-05-1854

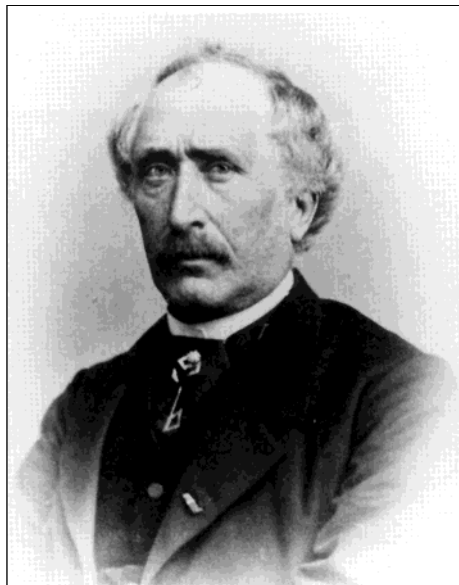
X Johanna Gerardina van der Hucht
Geboren Zierikzee 30-09-1804
Overleden Arnhem 03-11-1886

Trouwt Loenen aan de Vecht 30-10-1839

Cornelis Pen volgde vanaf 1830 de studie medicijnen aan de universiteit van Gent. In 1834 is hij daar cum laude afgestudeerd. Niet lang daarna moet hij zich als arts gevestigd hebben in Loenen aan de Vecht, waar hij in 1839 trouwde.

Dr. Cornelis Pen verliet in 1845 zijn bloeiende dokterspraktijk en zijn mooi buitenhuis "Kalorama" in Loenen aan de Vecht om de medische zorg voor zijn familie op zich te nemen gedurende de reis naar Java maar ook op de theeonderneming Parakan Salak. Hij ging met zijn gezin ook wonen op de onderneming. Dat het niet meeviel om arts te zijn in zo'n tropisch land bleek wel toen zijn zwager Jan van der Hucht ziek werd in het begin van 1846. Hij leed aan dysenterie. Eduard Douwes Dekker, bekende van de familie, schreef in een brief over de verbazing die er was omdat Dr. Cornelis Pen bij de zieke was geroepen en niet een andere arts, die in Indië dergelijke ziektes meer had behandeld. Jan van der

Willem van der Hucht (1812-1874) getrouwd met Jannetje Pen.

Everdina Huberta van Wijnbergen (1819-1874), de eerste vrouw van Eduard Douwes Dekker (Multatuli).

Hucht is kort daarop overleden. In die periode stierven meerdere familieleden en dat moet voor Cornelis Pen niet gemakkelijk geweest zijn. Acht jaar later stierf hij zelf in Buitenzorg, juist toen er een nieuw huis voor zijn gezin op Parakan Salak gebouwd werd. Willem van der Hucht schoot zijn zus Jeannette, de vrouw van Pen, onmiddellijk te hulp en nam haar mee naar zijn huis in Batavia. Kort daarna is Jeannette met haar twee kinderen Mina en Willem voorgoed weer naar Nederland vertrokken. Hun levens verliepen heel verschillend; het ging om de volgende kinderen:

Wilhelmina Carolina Maria Pen **X**
Geboren Loenen a.d. Vecht 16-08-1840
Overleden Arnhem 03-09-1917
Trouwt Haarlem 26 mei 1865

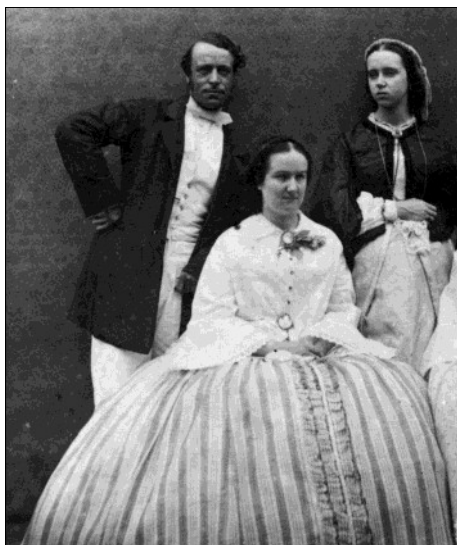
Willem Michaël Marinus Vermaten-
Koster (1837-1900)

Mina werd in een briefwisseling omschreven als “een flinke aardige meid maar niet mooi”. Haar man was ontvanger bij de belastingen. Ze nam haar moeder aan het eind van haar leven in huis. Ze zal niet veel contact gehad hebben met haar broer:

Wilhelmina Françoise (Mientje) van der Hucht (1841-1903), dochter van Willem van der Hucht en Jannetje Pen. Schilderij J. Neuman.

Trouwfoto van Mientje van der Hucht (1841-1903) en James Maclachlan (1825-1903). In het midden Mary Price (1830-1894), de stiefmoeder van Mientje.

Guillaume Louis Jacques Pen (Willem)

Geboren Loenen aan de Vecht 13-03-1842

Overleden op de thee-onderneming Parakan Salak (Ned. Indië) 12-06-1895

Als 3-jarige maakte hij de oversteek van Nederland naar Java mee. Vanaf 1851 volgde hij middelbaar onderwijs op een particuliere kostschool in de omgeving van Buitenzorg. Toen hij 12 jaar was, stierf zijn vader. Kort daarop ging hij met zijn moeder en zus terug naar Nederland, naar Haarlem. Daar is het niet goed met hem gegaan. Volgens de familie verhalen kon Willem zich in Nederland niet meer blijvend aanpassen. De officieren in Haarlem zouden hem op het slechte pad hebben gebracht waardoor hij zich behoorlijk misdragen heeft. Toen zag de familie nog maar één oplossing: een enkele reis naar Indië. Hard werken in de Oost zou voor hem dan misschien ook nog goed betaald worden.

In mei 1861 vertrok Willem Pen uit Nederland naar Oost-Indië samen met de hond Vesta van zijn neef Eduard Kerkhoven. Willem scheen een groot hondenliefhebber te zijn. In juli kwam hij in Batavia aan waar hij bij John Pryce & Co aan de slag kon, het bedrijf van de zwager van Willem van der Hucht. Dat werd geen suc-

ces; “hij is erg aan de sukkel geweest, was heel dikwijls bezopen en geheel ongeschikt voor zijn werk, zodat hij zijn congé kreeg”. In december 1861 zond zijn oom Willem van der Hucht hem naar Billiton, waar hij onder zeer streng toezicht kwam te staan. Ook daar mislukte hij. Na oktober 1862 is hij weer terug gegaan naar Parakan Salak. Er is daarna weinig meer van hem gehoord.

Willem Pen leefde meer dan dertig jaar in de kampong nabij Parakan Salak, ver van zijn verwanten in Batavia. Hij was ook niet meer aanwezig bij familiebijeenkomsten. Misschien is hij daar in de kampong wel erg gelukkig geweest. Hij overleed er, 53 jaar oud, in 1895. Vermoedelijk is hij begraven op het familiekerkhofje achter het gastenverblijf. Zijn moeder heeft in Nederland veel moeite gehad met de mislukte carrière van haar zoon. Een neef schreef in 1863 dat zijn bezoek aan tante Jeannette in Haarlem zeer pijnlijk was omdat ze zich schaamde om zelfs de naam van haar zoon Willem te noemen. Ze wist dat haar zoon Willem eigenlijk de enige was van al zijn neven en nichten, die de Van der Hucht-uittocht niet maatschappelijk een plaats in zijn leven had kunnen geven.

DE FAMILIE VAN WIJNBERGEN

Zoals beschreven gingen met de tweede groep landverhuizers van de familie Van der Hucht in 1845 ook drie ouderloze meisjes mee. Het waren Everdina (geb. 1819), Henriëtte (geb. 1822) en Sophie (geb. 1823) van Wijnbergen. Eduard Douwes Dekker, die later bekend zou worden als Multatuli, de schrijver van het boek “Max Havelaar”, was in die tijd nog een vriend van Willem van der Hucht, de vader van Mientje. Hij logeerde nog wel eens op Parakan Salak. Tijdens één van zijn bezoeken vroeg Willem hem om een groep Nederlandse familieleden in Batavia van de boot te halen. Daar ontmoette Douwes Dekker voor het eerst Everdina van Wijnbergen, ook wel Tine genoemd. Het klikte tussen Douwes Dekker en Tine en op 10 april 1846 trouwden ze al.

Tine van Wijnbergen was een achternicht van de kinderen Pen en van Mientje van der Hucht. In het boek “De raadselachtige Multatuli” noemt W.F. Hermans haar baronesse Van Wijnbergen. Hij schrijft dan verder: “Everdina’s adellijke titel is niet geregistreerd, mooi is ze niet, veel geld heeft zij evenmin; een “kapitaaltje”. Haar geestelijke eigenschappen zijn buitengewoon.”

Haar vader was Carel Frederik Jan Pieter van Wijnbergen (1796-1829). Hij heeft

Thee-onderneming Parakan Salak, ten zuiden van Batavia op Java. Hier was de familie Van der Hucht vanaf 1844 actief in de thee. Verschillende leden van de familie Pen liggen hier begraven. Foto 1880.

meegedaan aan de Slag bij Quatre Bras (Waterloo). Daar heeft hij in de strijd een hoofdwond opgelopen waardoor hij later krankzinnig is geworden. Hij trouwde in 1819 met Maria Arnolda Fischer (1798-1823), de dochter van een hoge Zwitserse militair van adellijke afkomst. Moeder Maria Arnolda stierf enkele dagen na de geboorte van haar dochter Sophia. Na de dood van haar vader in 1829 werden Everdina en haar zusjes opgevoed door hun grootmoeder en twee ongetrouwde zussen van hun vader. In 1837 werden de meisjes opgenomen in het gezin van Jan Pieter van der Hucht, een neef van hun vader. Hij was ook voogd over de meisjes. Zodoende gingen ze in 1845 ook met het gezin van Jan Pieter van der Hucht naar Indië.

De grootvader van Tine was Willem Lodewijk van Wijnbergen (1768-1815). Hij was militair en sneuvelde in de Slag bij Waterloo te Quatre Bras. Zijn vrouw was Everdina Kleijnhoff van Enspijk (1767-1851). Zij was de grootmoeder, die Tine en haar zusjes opvoedde samen met haar ongetrouwde dochters Everdina (1803-1889) en Wilhelmina Carolina (1806-1883). Deze twee tantes van Tine zouden later door haar echtgenoot Eduard Douwes Dekker opgelicht ("geplukt") zijn. Daardoor kreeg Douwes Dekker een slechte naam bij de familie Van der Hucht. Jan van der Hucht was de voogd van Tine en haar zussen. Na de dood van zijn weduwe in 1856 bleek dat zij nog voor 1000 gulden aan vorderingen had op Douwes Dekker. In haar testament stond ook dat de tantes van Tine jaarlijks 100 gulden kregen zolang ze leefden. Een bijzondere bepaling!

De overgrootvader van Tine was Lambert Floris van Wijnbergen (geb. 1747), een militair, die was overleden bij Kaap de Goede Hoop in Zuid-Afrika. Hij was in 1767 getrouwd met Judith Geertruid barones d'Aulnis de Bourouill (ca. 1745-1832). Naast de grootvader van Tine was uit dit huwelijk een dochter Carolina (1771-1842) geboren, die trouwde met Albertus van der Hucht en zo de stammoe-der werd van de groep familieleden Van der Hucht, die naar Indië trok. Overgrootmoeder Judith d'Aulnis woonde de laatste jaren van haar leven in Baarn, waar ze in 1832 ook gestorven is. Mogelijk is via haar het contact ontstaan tussen haar twee kleinkinderen Jeannette en Willem van der Hucht en de familie Pen in Baarn. Dit mondde uit in het inmiddels bekende dubbelhuwelijk in Loenen aan de Vecht in 1839 tussen Jeannette van der Hucht en Cornelis Pen en Willem van der Hucht en Jannetje Pen.

DE HEREN VAN DE THEE

Eén van de acht eerdergenoemde kinderen van Albertus van der Hucht was Anna (1795-1856). Ze trouwde met Johannes Kerkhoven. Hun zoon Rudolph Albertus (geb. 1820) kwam met zijn gezin in 1866 ook naar Indië om in de thee te gaan. Kort na zijn aankomst nam hij de theeonderneming Ardja Sari over, ten zuiden van Bandoeng. Nadat zijn zoon Rudolph Eduard (1848-1918) zijn studie in Delft had voltooid, kwam hij in 1871 eveneens naar Java. Ook hij ging in de thee en werd de stichter van het hooggelegen Gamboeng. Deze Rudolph Eduard werd de hoofdpersoon van het boek "Heren van de thee" geschreven door Hella S. Haasse.

Op deze wijze is duidelijk geworden dat er draden lopen van de Eemnesser fami-

lie Pen naar de schrijver Multatuli, naar de “Heren van de thee” en naar de familie Van der Hucht. Opvallend is wel hoe snel de nakomelingen van het kleine boertje Cornelis Pen uit Eemnes omhoog geklommen zijn langs de maatschappelijke ladder!

Voor op- en aanmerkingen op dit artikel kunt u contact opnemen met de samensteller: Henk van Hees
Tel. 035-5389849
e-mail: info@kleinwee.demon.nl

BRONVERMELDING

Akker, Yvonne van den en Maal, Robbert Jan van der, “Concept genealogie van het Baarnse patriciërsgezicht Pen”, HKB 1998.
Berg, Norbert van den, en Wachlin, Steven, “Het album voor Mientje”, Bussum 2005.
Frisart, Ronald, “Een album voor Mientje. Schatrijke plantersdochter kreeg Indisch tijdsbeeld bij haar huwelijk”. In: De Gooi- en Eemlander, 21 mei 2005.
Hees, H. van en Wijk-Blom, B. van, “Korte geschiedenis van het geslacht Pen in Baarn en Eemnes. Een familie van boeren, notarissen en burgemeesters”. In: Historische Kring Eemnes 17 (1995), blz. 82-106.
Hermans, W.F. “De raadselachtige Multatuli”, 1976.

Voor dit artikel is gebruik gemaakt van het boek

***Het album voor Mientje –
Een fotoalbum uit 1862 in Nederlandsch-Indië***
geschreven door Norbert van den Berg en Steve Wachlin

ISBN 978 90 6868 385 1

Uitgeverij THOTH Bussum

Prijs: € 34,90

Wie kent ze?

Onlangs ontvingen we deze foto van een dochter van onze vroegere burgemeester Van Ogtrop. Links op de foto herkenden we de burgemeester en zijn vrouw maar wie zijn de andere personen op deze foto? Het vermoeden bestaat dat deze foto gemaakt is rond 1937 ten tijde van het huwelijk van de

burgemeester met Eugenie A.M.C. barones Van Voorst tot Voorst. Wie namen kan noemen van de andere personen kan contact opnemen met

Henk van Hees
Tel. 035 – 5389849
e-mail: info@kleinwee.demon.nl

Bep De Boer neemt na 30 jaar afscheid van de Werkgroep Genealogie

Dertig jaar geleden, op 1 maart 1981, werd Bep De Boer uit Laren lid van de Historische Kring Eemnes. Omdat hij veel belangstelling had voor familiegeschiedenis werd hij ook meteen lid van de Werkgroep Genealogie.

Wat zocht zo'n doorgewinterde Laarder in Eemnes? Het antwoord is simpel: Bep had bijzonder goede banden met Eemnes omdat zijn kinderen hier op basisschool De Zuidwend zaten.

Er volgden dus dertig jaren in Eemnes waarin Bep altijd bereid was de handen uit de mouwen te steken: archiefwerk doen, kalligrafieren, fietsroutes uitzet-

ten, meehelpen bij promotie en nog veel meer. Zijn meeste werk deed hij in stilte, in de archieven. Hij zocht daar heel veel op als medewerker aan het boek "Eemnessers door de eeuwen heen", het grote boekwerk over onze Eemnesser voorouders. Bep was een heel trouwe medewerker en dat was bijzonder want hij had geen enkele Eemnesser voorouder. Dit typeerde hem! Hij zocht hier niet voor zichzelf, zoals genealogen meestal doen, maar voor de ander!

Bij de vergaderingen van de Werkgroep Genealogie kwam Bep altijd met

Links: Bep De Boer neemt afscheid van de Werkgroep Genealogie in Restaurant Eemland. Staande v.l.n.r. Bep De Boer, zijn vrouw Joke, Harry v.d. Voort, Bertie van Wijk-Blom, Mary v.d. Schaal-de Valk, Michel Majoor, Wiebe van IJken en Henk van Hees. Zittend: Wil Gommers.

Onder: Bep De Boer krijgt de eenmalige Eemneser Koeienonderscheiding opgespeld door Henk van Hees tijdens zijn afscheid van de Werkgroep Genealogie op 21 januari 2011

een verrassingspakketje. Omdat hij archiefbeheerder van de Historische Kring Laren is, vond hij regelmatig zaken die met Eemnes te maken hadden: foto's, krantenknipsels, boekjes, bidprentjes etc. Dit verzamelde hij en werd op de vergaderingen keurig bij ons afgeleverd.

Helaas moet Bep nu gaan stoppen met deze activiteiten. Zijn privé-situatie is hiervoor de aanleiding. Op vrijdag 21 januari jl. hebben we hem namens de HKE bedankt voor zijn dertigjarige inzet. Dat gebeurde tijdens een gezellig etentje in "Eemland" met de Werk-

groep Genealogie, waarbij Bep en zijn vrouw Joke in het middelpunt stonden. Voor al zijn archiefwerk, voor al zijn praktische hulp, voor alles wat hij voor de HKE verzamelde, voor al zijn mooie verhalen en voor zijn vriendschap en inzet kreeg Bep op deze avond een speciale, eenmalige uitvoering van de Eemneser Koeienonderscheiding opgespeld.

Bep, bedankt!!!

Henk van Hees
Voorzitter Werkgroep Genealogie
Voorzitter HKE

Pater Emidius Hilhorst op de scheurkalender

HENK VAN HEES

Onlangs ontvingen wij een blaadje van een scheurkalender van 27 en 28 september 1926. Er stond een foto op van pater Emidius Hilhorst, van Eemnesser oorsprong en op de achterkant stond het volgende verhaal over deze pater:

“De Pater, op dit prentje afgebeeld, wordt reeds vereerd als een heilige. Zwak was hij reeds, toen hij priester werd gewijd. Bloedspuwingen brachten hem reeds aan den rand van het graf. Maar in zijn zwak lichaam woonde een sterke geest en vooral klopte een warm hart voor het missiewerk. Hoewel eerst om zijn gezondheid afgewezen voor de missie, mocht hij later aan den roepstem, die bleef spreken, gehoor geven en toog hij vol ijver en met verlaten van veel, dat hem innig dierbaar was, naar het verre Brazilië. Hier was hij èn door ijver èn door deugd een voorbeeld en een troost. Hij werkte er zoo, dat men steeds den indruk kreeg van den herder, die zijn leven geeft voor zijn schaapjes. Hij wilde ook niets liever. Zijn liefste wensch was jong te mogen sterven om voor de missie het offer te brengen van zijn leven. Ondanks zijn steeds wankele gezondheid wist hij in die stemming en gezindheid nog buitengewoon veel te

doen voor de hem toevertrouwde missie.

De kleine neger, die op deze afbeelding bij hem staat, was getuige van zijn onvermoeide toewijding om de Portugeesche taal te leeren. Hij was zijn taalleraar gedurende den geheelen dag. Zoodra hij de taal op deze wijze machtig was, begon hij terstond het werk naar buiten. En nog bewaren allen, die hem in de korte jaren van zijn verblijf in Brazilië gekend hebben de herinneringen aan zijn oprecht, door liefde ingegeven werk.

Zijn sterfbed was dat van een heilige, die zich ten offer brengt. Moge zijn vaste hoop, door zijn dood op 33-jarigen leeftijd met Onzen Lieven Heer aan het kruis den bloei der missie te bevorderen, verwezenlijkt worden en de leegte, welke zijn heilig sterven achterliet worden aangevuld door nieuwe krachten met denzelfden offergeest beziel’d”.

Pater Emidius was in 1890 geboren als Jan Hilhorst. Hij was de zoon van Cornelius Hilhorst en Aleida ten Brink. Ze hadden een bakkerszaak in Eemnes op de hoek van de Wakkerendijk en de Kerkstraat, daar waar nu de familie De Lange woont. Jan trad al jong in bij de paters Carmelieten omdat hij missiepater wilde worden. Hij is priester gewijd op 17 juni 1916 en op 15 augustus van dat jaar deed hij zijn eerste H. Mis in Eemnes. Op 12 november 1919 vertrok hij naar de missie in Brazilië. Op 23 september 1923 is hij daar in Itu overleden.

Dit is ongetwijfeld een blaadje van een missiekalender uit 1926.

40ste week		SEPTEMBER 1926		30 dagen	
MAANDAG			DINSDAG		
Zons opg. 5.55 5.47 ondg.	27	Maans opg. 9.05 12.49 ondg.	Zons opg. 5.56 5.45 ondg.	28	Maans opg. 9.49 1.45 ondg.
H.H. Cosmasen Damianus.			H. Wenceslaus.		

**Pater Emidius Hilhorst, Ord. Carm. uit Hilversum met
den negerkok van de statie te Itú (Brazilië).**

Missie der Paters Carmelieten.

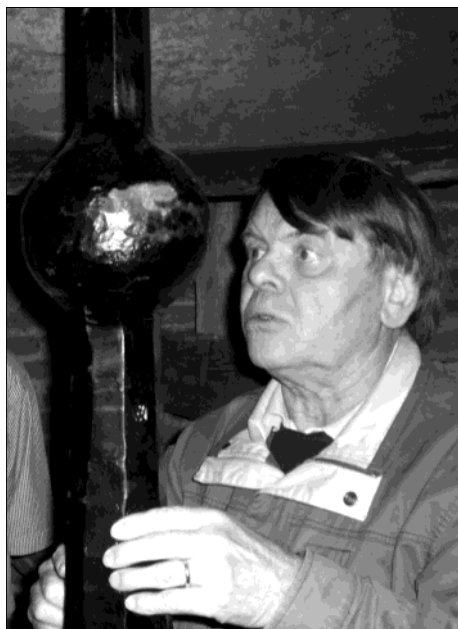
SEPTEMBER
28 Sept.
Laatste kwartier.

Herinnering aan Foeke de Wolf

Op 6 december afgelopen jaar overleed Foeke de Wolf, de man die zo veel van klokken en carillons wist.

Vanuit de Historische Kring leerde ik Foeke zo'n tien jaar geleden kennen. Het werd door ons bestuur zinnig geacht over de torenklokken en uurwerken van Eemnes artikelen te schrijven mede om aandacht te krijgen voor het achterstallige onderhoud hier en daar. Met ons lid Foeke van de Hasselaarlaan had de Historische Kring hiervoor de expert in huis. Samen met Foeke bezocht ik het Dikke Torentje, de toren van de katholieke kerk en de toren van de hervormde Nicolaaskerk in de Kerkstraat. Bij de inspecties ter plaatse, vertelde Foeke steeds uitgebreid wat de gebreken waren en wist hij ook precies de verantwoorde oplossing te vinden.

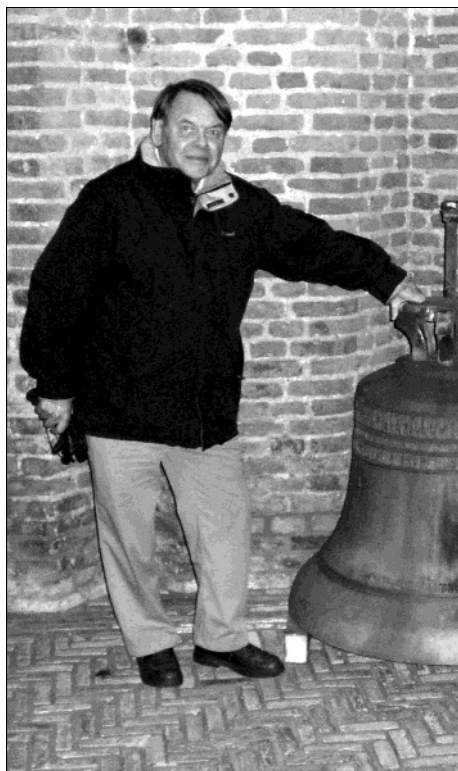
Foeke schreef drie heldere artikelen, gepubliceerd in de volgende afleveringen van ons kwartaalblad: 2001-4, 2002-1 en 2002-3. Helaas waren deze publicaties voor de gemeente Eemnes geen reden om direct actie te ondernemen. Dat gebeurde in 2007 wel, na contacten door Foeke en onze voorzitter Chris Houwer met B&W. Het gemeentebestuur vroeg de Historische Kring met een voorstel te komen. En toen maakte Foeke het "Klokkenplan". Een uitgebreide inventarisatie van uurwerken en klokken in de torens van Eemnes. En daarbij gaf hij ook precies aan wat er noodzakelijk was om klok-

ken en uurwerken weer in orde te maken. Het gemeentebestuur reageerde nu slagvaardig en gaf opdracht tot de gefaseerde uitvoering van het plan. Met Foeke had het gemeentebestuur meteen de beste man voor advies en controle bij de uitvoering. Ik heb dat zelf van nabij ervaren bij de restauratie van de klokken in het Dikke Torentje; zonder Foeke was dat nooit geworden wat het nu is. Foeke was ook altijd bereid zijn kennis uitgebreid te delen.

Bij de ingebruikname van de klokken van het Dikke Torentje op 5 mei 2009, sprak Foeke over de volgende stap: er

voor zorgen dat er net als vroeger weer twee klokken in de Nicolaastoren in de Kerkstraat komen. Gedurende de zoektocht naar een tweede luidklok, einde 2009, kreeg Foeke de tip dat er een mogelijk bruikbare klok zou hangen in de voormalige Ontmoetingskerk in Hilversum. Het had veel voeten in de aarde maar uiteindelijk konden wij op 26 september, de klokken van de Ontmoetingskerk, inmiddels in gebruik als moskee, met de hand “luiden” zodat Foeke geluidsopnamen kon maken. Foeke concludeerde dat het geluid van de kleine klok een prima combinatie kon vormen met de klank van onze “grote” klok. Gewapend met, zoals Foeke zei, “de gettoblaster” met een montage van het klokgelui, stapten we naar wethouder Mieke Schouten. De beslissing tot aankoop van de klok werd daarna tot vreugde van Foeke snel genomen. Op 1 november werd onder het toezicht van Foeke de klok in Hilversum uit de toren gehaald en voorlopig in de hal van de toren aan de Kerkstraat geplaatst. Samen klommen we die dag nog een keer naar de klokkenstoel om het vervolg van de actie te bespreken. Het was de laatste keer dat ik met Foeke in de toren was. Tijdens de uitvaart op 14 december klonk de klok van de Nicolaaskerk aan de Kerkstraat en luid-

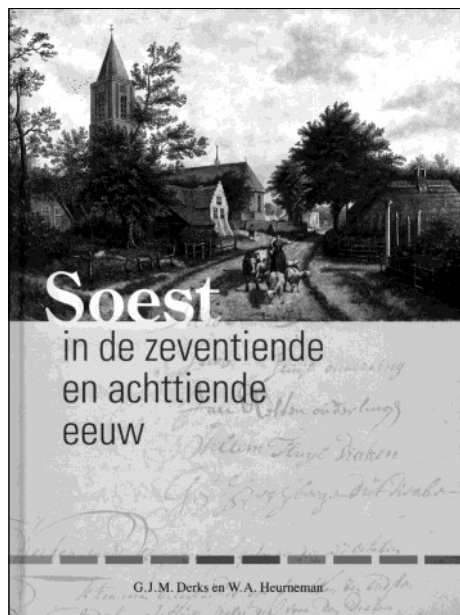

den we beide klokken van het Dikke Torentje; een ontroerend, bijzonder, afscheid van mijn klokkenvriend.

*Jaap Frantsen, Luidmeester
Eemnesser Klokkenluiders Gilde.*

PRACHTIG BOEK OVER DE HISTORIE VAN SOEST VERSCHENEN

Het juweel van Soest

Voor iedereen die van boeken houdt over de geschiedenis van onze omgeving, voor iedereen die van mooie boeken houdt, voor iedereen die iets met Soest heeft, is er onlangs een prachtig boek verschenen onder de titel "Soest in de zeventiende en achttiende eeuw".

De Historische Vereniging Soest had geluk toen men in 2005 een aanzienlijk legaat ontving na het overlijden van Bep Suijk. Hierdoor werd de uitgave van dit prachtige boekwerk mogelijk. Het telt bijna 300 pagina's en tien hoofdstukken met onderwerpen als de bevolking, verkeer, bestuur, kerkelijk

leven, onderwijs, gilden, armenzorg en buitenplaatsen.

Maar liefst negen hoofdstukken zijn geschreven door Gérard Derks, die hiermee weer eens heeft bewezen een gigant te zijn als het gaat om de Soester historie. Hij schrijft zeer nauwkeurig en is prettig leesbaar. Mieke Heurneman nam één hoofdstuk voor haar rekening.

Het boek telt veel illustraties, die soms volgens de hedendaagse mode wel wat klein zijn afgedrukt. Het is een feest om dit boekwerk te lezen en te bekijken; je blijft er van smullen! Geen wonder dat de Historische Vereniging Soest met deze bijzondere uitgave de Cultuurprijs 2010 van de gemeente Soest heeft gewonnen!

Voor geïnteresseerden volgen hier de nodige gegevens:

G.J.M. Derks en W.A. Heurneman,
Soest in de zeventiende en achttiende eeuw.

Uitgave van de Historische Vereniging Soest / Soesterberg.

Prijs € 29,95

ISBN 978- 90-805481-3-8

Het boek is te verkrijgen via de boekhandel of bij het Museum Oud-Soest, Steenhoffstraat 46 te Soest, geopend woensdag, zaterdag en zondag van 13.30 tot 17.00 uur.

Henk van Hees

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Sedert de publicatie in Kwartaalblad 2009 nr 4 hebben we tot aan december onderstaande 19 nieuwe boeken opgenomen in de Bibliotheek van de Oudheidkamer. Tussen haakjes staat het nummer van registratie in de catalogus, tevens het plaatsnummer in de kast. Totaal zijn er nu 324 titels.

DEEL 12 T/M 18 VAN DE SERIE HET GOOI TOEN & NU

Per deeltje wordt door een bekend historicus een thema behandeld voorzien van voorbeelden uit het Gooi en daarbij behorende foto's.

Thema's per deel en auteur:

deel 12: Ziek en Zorg,	door Ed Brouwer	(2AA 34)
deel 13: Kunst en cultuur,	door Ed van Mensch	(2AA 35)
deel 14: Tot algemeen nut,	door Arie den Dikken	(2AA 36)
deel 15: Radio en televisie,	door Eddie de Paepe	(2AA 37)
deel 16: Sport en spel,	door Ineke de Ronde	(2AA 38)
deel 17: In bedrijf,	door Egbert Pelgrim	(2AA 39)
deel 18: Dood en begraven,	door Ineke de Ronde	(2AA 40)

EEN FAMILIE IN VERZET 1940-1945 (2AE 12)

Herinneringen aan de oorlogsjaren mbt "Aagjes Hoeve" in Blaricum. Dit verhaal heeft een relatie met het boek "Vrijheidsmonument Eemnes".

DE GRENZEN VAN HET GOOI (2AF 37)

Beschrijving van wandel- en fietstochten in het Gooi rond 1938, waarin o.a. opgenomen de beide Eemnessen.

GEZONDHEIDSRAPPORTAGE EEMNES (2AG 11)

Overzicht van de gezondheidssituatie van de inwoners van de gemeente Eemnes.

PASSIE VOOR HET EVANGELIE (2AJ 12)

Weergave van het leven en werk van ds G. Boer (1913-1973) in zijn eerste standplaats Eemnes-Buiten.

BULLETIN VAN DE STICHTING OUDE HOLLANDSE KERKEN (2AJ 13)

In dit Bulletin staan twee foto's van de Piëta in de R.K. St. Nicolaaskerk in Eemnes.

VACANTIEBOEK VOOR JONGENS (2AV 29)

Niet zozeer interessant vanwege de gedateerde inhoud, maar wel vanwege de tekeningen van Piet Klaasse, de bekende schilder en illustrator uit Eemnes.

GESCHIEDENIS VAN KASTEEL GROENEVELD (2AK 29)

De geschiedenis van het ontstaan van het kasteel (ca. 1700) en de gang van zaken rond de verbouwing en restauratie tot ca. 1970.

POLDERBEELDEN (2AM 12)

Speciale uitgave met mooie foto's van polderlandschappen in de omgeving van Eemnes en Flevoland.

VOGELS IN HET EEMLAND (2AM 13)

De ontwikkeling van de vogelstand en de invloed van het agrarisch gebruik tot 1991.

VOGELS TUSSEN VECHT EN EEM (2AM 14)

Beschrijving van de avifauna van het Gooi, de Vechtstreek en de Eempolders (1987).

NOTARIEEL ARCHIEF NAARDEN T.A.V. EEMNES (2AP 6)

Verwijzing naar Eemnes 1629-1700, met vermelding van datum en naam van de betrokken personen in dit archief.

SAMEN STERK (2AV 28)

Geschiedenis van het ontstaan van het bedrijf Sterk. Voor Eemnes van belang omdat een onderdeel van dit bedrijf is gevestigd naast de Ocrietfabriek aan de Eem.

Nellie Kaarsgaren, Werkgroep Bibliografie

Gezocht: foto's van EMREC

● Een niet gering voordeel van de wijzigingen bij Torenzicht zal straks het verdwijnen van een stuk vergane glorie zijn: het voormalige Emrec-gebouw.

Om de bebouwingsgeschiedenis van winkelcentrum Torenzicht in beeld te brengen zoeken wij foto's van de buitenkant van het gebouw van de EMREC. N.V.

De EMREC was een emailleerbedrijf, dat in de jaren 1950 en 1960 werkte. Het stond op de plaats waar nu het gebouw staat met de zaken van onder andere Slagerij Van Hees, Saskia's Bloemen en Chinees Restaurant Chopstick, bij de parkeerplaats van het winkelcentrum.

Degenen die in 1975 en eerder in Eemnes woonden hebben misschien nog één of meer foto's van het gebouw toen het nog in iets betere toestand verkeerde dan op de hier getoonde foto uit de krant. Graag lenen wij een foto om te scannen. Wie een losse foto of een foto in een album heeft, graag melden bij:

Rom van der Schaaf
Hasselaarlaan 46
Tel. 035-5386094
e-mail: r.schaaf@tiscali.nl

ADVERTEERDERS:

Restaurant Eemland,
Partycentrum 't Koetshuys
Rabobank Soest Baarn Eemnes
Notariskantoor mr. W.A. van der Sluis
De Valk Hensbergen Opticiëns
Welkoop, Groen & Doen
Collectie Streefoord Kunsthandel
A.J.M. van der Wardt, Eemnes

SPONSORS:

Aannemingsmaatschappij ZVS B.V.
Eemnes
Adrie Hoogland Vastgoed B.V. – Eemnes
J. van IJken B.V. Oude Bouwmaterialen
Vrienden van de Oudheidkamer

De Historische Kring Eemnes is een door de Belastingdienst erkende Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), waardoor belastingvrije schenkingen aan de vereniging kunnen worden gedaan.

Van onze vrienden moeten we het hebben!

‘Vrienden’ vervullen stille wensen van de HKE

Voor minimaal 15 euro p.j. kunnen leden
‘vriend’ worden van de Oudheidkamer.

*Vraag inlichtingen of geef u op bij:
J. Frantsen, 035-5310442*

VRIENDEN VAN DE OUDHEIDKAMER

INLEVEREN KOPIJ

- Kopij
- handgeschreven of getypt in overleg met redactie,
 - op drager (met afdruk) en illustratiemateriaal naar J. Smids, Graanoogst 3,

- per e-mail (tekst) aan: hke-lay-out@xs4all.nl

Kopij voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 mei 2011.